

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXIII П'ЯТНИЦЯ, 11 СЕРПНЯ 2006 РОКУ ЧИСЛО 32 VOL. CXII AUGUST 11, 2006 No. 32

Український модернізм: *відкриття високомистецького явища*

ЧИКАҐО, Іл. – Довгоочікувана виставка творів „Перехрестя: Модернізм в Україні 1910–1930 років" зробила свій яскравий дебют 20 липня, коли приблизно 300 осіб взяли участь у її відкритті в Культурному центрі міста Чикаґо.

Ця надзвичайна збірка понад 70 творів, котрі надали для експозиції приватні колекції і музеї України, діятиме до 15 жовтня, відтак перейде до Українського Музею в Ню-Йорку.

Міжнародний авангардистський рух в мистецтві отримав своє завершення в перших трьох десятиріччях XX століття. Серед відомих художників було немало мистців з України, але, як і всюди в Радянському Союзі, в 1930-их роках за наказом влади їхні твори були заборонені і навіть знищені. Мистецтвознавці вважають, що приблизно 2000 таких робіт було тоді фатально втрачено, і лише 300 з наих нам відомі сьогодні. Ця виставка представляє й ті окремі найкращі твори, більшість з яких ніколи не експонувалися за межами України. Між виставленими є твори таких художників, як Казимір Малевич, Олександра Екстер, Анатолій Петрицький, Михайло Бойчук, Давид Бурлюк і менш відомі в Америці Олександер Богомазов і Вячеслав Максимович.

(Продовження на стор. 19)

Міністер культури України Ігор Ліховий, голова комітету міст -побратимів Чикаґо-Київ Марта Фаріон, директор Національного Музею України Анатолій Мельник.

Коаліційний уряд - нова можливість України

У попередньому числі „Свободи" (з 4 серпня) наш матеріял про політичну ситуацію в Україні закінчився тим вечірнім моментом середи, 2 серпня, коли о 17-ій год. 20 хвилин за київським часом було оприлюднено заяву Президента В. Ющенко, в якій він констатував, що ініційований ним „круглий стіл", результатом якого мало стати підписання „Універсалу національної єдности", не досягнув своєї мети. Після цього можна було чекати логічного за тих обставин рішення про розпуск Верховної Ради. Однак, сталося щось несподіване, майже ніким не передбачене... Ось як, згідно з пізнішими повідомленнями київської преси, розвивалися події вечора 2 серпня, ночі на четвер, 3 серпня, і далі.

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – О 19-ій годині за київським часом в середу, 2 серпня, Президент В. Ющенко передав на телебачення касету зі своїм відеозверненням про розпуск Верховної Ради. Рівно через годину касету було відкликано, оскільки в Секретаріяті Президента відновилися переговори В. Ющенка і провідника Партії Реґіонів В. Януковича. Близько 10-ої години вечора до них приєднався, за власним проханням, голова парляменту О. Мороз. Їхня розмова за зачиненими дверима тривала майже до 2-ої год. ночі. Відтак до журналістів вийшов Президент В. Ющенко і повідомив про результат переговорів: він подає кандидатуру В. Януковича на затвердження прем'єр-міністром, а той, у свою чергу, підписує „Універсал національної єдности" (*читайте текст на стор. 1-13*).

Пояснюючи неочікувану зміну ситуації, В. Ющенко виступив перед журналістами з цілою промовою. Ось декілька найхарактерніших уривків з неї:

„...Я був оптимістом у тому, що Універсал принесе відповіді на багато питань, викликів, які стосуються єдности, цілісности країни. Бо я переконаний, що в дійсності ніхто з простих громадян країну не хоче ділити. Не хоче Східньоукраїнської республіки, не хоче федералізму, не хоче сепаратизму! Те, що було привнесено в українську політику – це були політичні спекуляції. І політичні сили, які привнесли ці тези, повинні публічно відмовитися від них...

...Фундаментальна цінність Універсалу полягає в тому, що всі тези, викладені в Універсалі, базуються або на Конституції, або на законах України. Іншими словами, ми говоримо про конституційні цінності, яким ми повинні слідувати. І тому для мене, як для президента, для реалізації тої програми, з якою я переміг на виборах, було надзвичайно важливо підтримання чинного зовнішньополітичного курсу. Це інтеґрація до европейських і північноатлантичних інститутів. Це – інтеґрація до Єдиного економічного простору у принципах і послідовності, як це зформовано було українською делеґацією на Казанському самміті...

...Речі, які залишились у нас після виборчої кампанії, особливо ранимі: це речі, які по суті були в неузгодженості з Конституцією і законами. Моя мета була – поставити останній раз перед політичними силами парляменту питання відносно узгодження цих речей. Щоб ми зберегли єдність нації, щоб ми припинили дискусії про статус мов, щоб ми чітко висловилися по церковному питанню, щоб ми поставли крапку на організації земельних відносин і структурних реформах, щоб ми кінцево прийняли рішення зараз по основах зовнішнього курсу...

(Закінчення на стор. 3)

Універсал національної єдности

Підписано 3 серпня у Києві

Напередодні п'ятнадцятої річниці незалежности України перед українською владою, політичною та громадською елітою країни, усіма силами, яким небайдужа доля Батьківщини, постала історична вимога і можливість об'єднати свої зусилля, досягти національної єдности.

Усвідомлюючи відповідальність перед Українським народом та складність нинішньої політичної ситуації,

Шануючи волевиявлення народу, здійснене у демократичний спосіб на виборах 26 березня 2006 року,

Прагнучи зважено і відповідально вирішити політичні проблеми і приступити до розв'язання нагальних завдань економічного, соціального та гуманітарного розвитку,

Прямуючи до загальнонаціонального примирення, яке вважаємо ключем до майбутнього України та інструментом для вирішення сучасних проблем нашого суспільства,

Запроваджуючи традицію національного політичного і суспільного діялогу задля вирішення успадкованих і набутих проблем державного життя,

Засвідчуючи, що стрижнем консолідації народу є безумовне дотримання принципів демократії та поваги до прав людини, дотримання европейського вибору України,

Підтверджуючи незмінність і незворотність зовнішньополітичного курсу України, зокрема на інтеґрацію в Европейський союз, та з метою посилення її міжнародного авторитету,

І в діях, і у вчинках неухильно керуючись національними інтересами України, проголошуємо спільну волю до об'єднання зусиль задля реалізації таких пріоритетів національного розвитку, як висока якість життя громадян, конкурентоспроможна, заснована на знаннях економіка, ефективна та справедлива влада, інтеґрована у глобальні процеси та поважана у світі держава, погоджуємось на першочергове здійснення Плану дій для забезпечення національної єдности:

1. Збереження суверенности і цілісности, унітарности та соборности України – непорушних принципів існування держави.

2. Подальше гарантування і неухильне дотримання прав людини. Послідовний розвиток таких безумовних надбань демократичної України, як свобода слова, вільне вираження поглядів і переконань.

3. Спираючись на встановлену чинною Конституцією України організацію державної влади, продовження удосконалення конститу-

(Закінчення на стор. 13)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Заприсяжено 14 суддів Конституційного суду

КИЇВ. – У п'ятницю, 4 серпня, під час сесії Верховної Ради 14 обраних суддів до Конституційного суду склали присягу. Але також того ж дня Президент Віктор Ющенко підписав ухвалений 4 серпня Верховною Радою закон, який скасовує право Конституційного суду проводити ревізію внесених змін до Конституції України від грудня 2004 р., т.з. „політичної реформи". Рішення Верховної Ради України про заборону Конституційному судові переглядати політреформу – антиконституційне, воно порушує Конституцію України, – вважають оглядачі. Основний Закон чітко говорить: „Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову і органи законодавчої виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах та відповідно до законів України". Верховна Рада як законодавча гілка влади не може втручатися у парафію судової гілки влади, до якої належить Конституційний суд, бо це порушує баланс розподілу гілок влади, – застерігають знавці. Закон набирає чинності з дня його опублікування. У Конституційному суді мусить бути 18 суддів – по шість призначених – Президентом, Верховною Радою та Конґресом суддів. Каденція суддів КС триває дев'ять років.

Суд скасував рішення Феодосійської міськради

ФЕОДОСІЯ. –Господарський суд Криму 8 серпня визнав незаконним і скасував ухвалене 29 травня рішення Феодосійської міської ради, яким місто було оголошено „територією без НАТО". Як повідомив радник представництва Президента України в Криму Людмила Мохова, 8 серпня Господарський суд Криму задовольнив позовні заяви постійного представника президента України в Криму Генадія Москаля до Феодосійської міської ради, у яких він вимагав скасувати рішення як ухвалення з перевищенням своїх повноважень. Л. Мохова нагадала, що раніше ще кілька міст і селищних рад автономії ухвалили подібні рішення, але після розпорядження постійного представника президента України в Криму, а також розпорядження прокуратури автономії, самостійно скасували такі рішення, не доводячи розгляд цих питань до судового розгляду.

Українців ставатиме все менше

КИЇВ. – Зменшення населення в Україні буде продовжуватися і зростати не буде за жодних умов, повідомила 3 серпня заступник директора Інституту демографії та соціяльних досліджень Ела Лібанова. „Ми розробляли прогнози до 2025, 2050, 2075 років, і зменшення населення буде продовжуватися. На жаль, потенціял демографічного зростання в Україні вичерпаний, і вичерпування почалося в 60-их роках", – наголосила вона, додавши, що на 2050 рік населення в Україні становитиме близько 35 мільйонів. Е. Лібанова визначила сучасну демографічну ситуацію в Україні як глибоку демографічну кризу. „Питання не в тому, що зменшується кількість населення. Питання в тому, що не збільшується середня тривалість життя, стрімко збільшується демографічне навантаження, тобто співвідношення старших вікових груп та працездатного населення", – зазначила вона. – Питання в тому, що погіршується якісний склад населення, тому що найбільш освічені, найбільш підприємливі, найбільш активні їдуть працювати за кордон". На думку Е. Лібанової, проблемою для України є і трудова міґрація, що становить щорічно близько трьох мільйонів осіб. „Ми можемо розраховувати тільки на приплив населення ззовні, але якщо наші поїдуть працювати до Польщі, до Европи, то до нас відповідно поїдуть представники тих країн, де рівень життя нижчий за український. Тобто це не будуть слов'янські нації, і це означає культурологічне й етнічне розмивання українського населення", – сказала Е. Лібанова.

У списку рівня свободи Україна посідає 87 місце у світі

ЛОНДОН. – Експерти аґенства „State of World Liberty" розробили „карту свободи". До списка увійшли 159 країн світу, яких оцінювали за кількома показниками – від свободи особистости до економічної свободи. До основи були покладені висліди минулих досліджень таких міжнародних інститутів, як „The Heritage Foundation", „Wall Street Journal", „Frasier Cato", організації „Freedom House" та „Репортери без кордонів". Найвільнішим реґіоном стала Европа, а найбільш вільною країною – Естонія. Взагалі, як відзначають дослідники, з країн СССР „задовільно" за рівень свободи можна поставити лише країнам Балтії – Литва, наприклад, посіла 16-те місце, Латвія – 21-ше. Більше жодної держави не увійшло навіть до перших 50 країн у списку. У першій сотні з'явилися такі держави, як Грузія (58-ме місце), Вірменія (79-те), Україна (87-ме) та Молдова (93-тє), а Росія посідає 124-ту позицію. Найбільш невільними на пострадянській території визнали Узбекистан, Білорусь та Туркменистан – 152-ге, 153-тє та 154 місця відповідно. Десять найбільш вільних країн світу: Естонія, Ірландія, Канада, Швайцарія, Ісляндія, Багамські Острови, Велика Британія, США, Кіпр, Нова Зеляндія.

У Британії видано довідник для інвесторів в Україні

ЛОНДОН. – Провідний аналітик ринків країн, що розвиваються, компанія „Oxford Business Group" вперше видала детальне дослідження, присвячене Україні. Публікація „Emerging Ukraine 2006" дає потенційним інвесторам в українську економіку вичерпні найсвіжіші дані щодо політичної й економічної ситуації в Україні. Дослідження згаданої компанії, діяльність якої спрямована на сприяння інвестиціям і ринковим перетворенням, демонструє: попри політичну нестабільність, ринкові і політичні перетворення в Україні є незворотними, і вона залишатиметься привабливою для прямих капіталовкладень.

ВР ухвалила закон про допуск чужоземних військ для спільних навчань

КИЇВ. – Президент Вікто Ющенко 8 серпня підписав указ щодо допуску на територію України чужоземних військових підрозділів та проведення багатонаціональних навчань у 2006 році. Верховна Рада України 4 серпня схвалила поданий Президентом закон. Це рішення необхідне для проведення трьох багатонаціональних навчань. Перші українсько-польсько-британські навчання „Козацький степ" відбудуться 2-15 вересня; другі навчання – україно-молдовські – почалися 7 серпня, а також для проведення україно-словацьких навчань, що відбудуться з 18 по 22 вересня.

Десовєтизація Одеси

ОДЕСА. – Минулого тижня дехто з мешканців Одеси пережив справжнє потрясіння. Пам'ятник В. Леніну почали демонтувати. Міська влада вирішила перемістити монумент з центральної площі у передмістя, в парк Ленінського комсомолу. Демонтаж розпочали 2 серпня. Попри пізню годину, активісти Компартії та проґресивних соціялістів Одеси й околиць прийшли захищати свого кумира. Але правоохоронці та технічні спеціялісти швидко звели огорожу, щоб убезпечити робітників від надто радикальних маніфестантів. Демонтування триватиме близько двох тижнів. Для проведення робіт спеціяльно запросили фахівців, які зносили пам'ятник вождеві світового пролетаріяту на майдані Незалежности в Києві. А на його місці плянують побудувати сучасний підземний розважальний комплекс з місцем для застави авт.

Люксембурґ надає допомогу для реформування української армії

ЛЮКСЕМБУРҐ. – Уряд Люксембурґу надасть необхідне фінансування для проєкту соціяльної адаптації військовослужбовців, звільнених з лав Збройних Сил України в межах Трастового фонду „Партнерство заради миру" НАТО. Таким чином цей проєкт буде повністю профінансовано в 2007 році. Міністер оборони Люксембурґу Жан-Луї Шільц в 8 серпня повідомив, що його країна виділить ті кошти, яких нині не вистачає для продовження програми перекваліфікації українських військових на наступний рік. Ця сума складає 85 тисяч евро. Таким чином, усі заходи у межах проєкту, який розраховано на три роки, буде повністю виконано, а Люксембург у 2007 році виступить його найбільшим фінансовим донором. За словами Жана-Луї Шільца, ця програма є дуже важливою, оскільки допомагає урядові України у здійсненні військової реформи. „Ми знаємо, що ця реформа передбачає масивне скорочення військових. Відповідно, якщо їм допомагати інтеґруватися у цивільне життя, це означає, що їм потрібно надати певну освіту, перекваліфікувати. Це і є метою програми," – зазначив Жан-Луї Шільц.

Чужоземних інвестицій стало більше

ЛЬВІВ. –У 2,5 рази в порівнянні з аналогічним періодом минулого року зросли в першому півріччі прямі чужоземні інвестиції у економіку Львівщини. Упродовж першого півріччя 2006 року в підприємства та організації Львівщини внесено 47. 3 мільйона долярів США прямих чужоземних інвестицій. Для порівняння, за цілий 2005 рік ця цифра становила 47.9 мільйона долярів. 74 відсотки піврічного обсягу надходження забезпечили п'ять країн - Угорщина, Ліхтенштайн, Данія, США та Польща, решту вкладень здійснили партнери з понад тридцяти інших держав. Найбільш активно чужоземці інвестують на Львівщині в машинобудування, фінансову діяльність та в акції з нерухомістю й послуги юридичним особам. Найбільші внески за весь період інвестування зробили в економіку реґіону Польща, Угорщина, Німеччина, Данія, Великобританія та Швайцарія. Зокрема вклади німецьких інвесторів становили 53.9 млн.долярів. Прямі чужоземні інвестиції залучені сьогодні в 1110 підприємств області.

За повідомленнями інформаційних аґенств

Новий склад уряду України

КИЇВ. – 4 серпня в Україні проголошено новий склад уряду на чолі з **Віктором Януковичем.** За відповідну постанову проголосувало 269 депутатів

Портфелі розподілені таким чином:

Перший віце-прем'єр і за сумісництвом міністер фінансів **Микола Азаров**
Віце-прем'єри:
Андрій Клюєв та **Дмитро Табачник**
Віце-прем'єр і водночас міністер будівництва, архітектури і житлово-комунального господарства **Володимир Рибак**
Міністер Кабінету міністрів
Анатолій Толстоухов

Міністри:

- у зв'язках з Верховною Радою **Іван Ткаченко**
- оборони **Анатолій Гриценко**
- закордонних справ **Борис Тарасюк**
- економіки **Володимир Макуха**
- палива й енергетики **Юрій Бойко**
- вугільної промисловості **Сергій Тулуб**
- промислової політики **Анатолій Головко**
- агропромислового комплексу **Юрій Мельник**
- внутрішніх справ **Юрій Луценко**
- юстиції **Роман Зварич**
- із надзвичайних ситуацій **Віктор Балога**
- транспорту і зв'язку **Микола Рудьковский**
- охорони навколишнього середовища **Василь Джарти**
- у справах сім'ї, молоді і спорту **Юрій Павленко**
- культури і туризму **Ігор Ліховий**
- охорони здоров'я **Юрій Поляченко**
- освіти **Станіслав Николаєнко**

Коаліційний...

(Закінчення зі стор. 1)

...Я прийняв рішення про подання кандидатури Януковича Віктора Федоровича на прем'єр-міністра України. Цим я ще раз хотів підкреслити – я розумію всю складність, яка виникає і на Сході, і на Заході України відносно чинних результатів виборів і будь-якої кандидатури прем'єр-міністра. Я звертаюся до нації з закликом з розумінням віднестися до цього, бо, можливо, ми сьогодні маємо унікальний шанс того, про що ми говорили на Майдані, про що мріємо кожний день – як звести обидва береги Дніпра до порозуміння, маю на увазі в політичному сенсі...".

У підписах під текстом „Універсалу національної єдности" стоїть ім'я й П. Симоненка (відомо, якої „єдности" прагнуть комуністи!), але нема прізвища провідника фракції БЮТ Юлії Тимошенко. 3 серпня вона заявила, що подання Президента про призначення В. Януковича прем'єр-міністром вважає зрадою і порушенням юридичних та моральних норм, і повідомила про свій намір створити „міжфракційну парляментську опозицію". На її думку, Універсал на 99 відсотків складається з таких стандартних обіцянок, котрі ніколи не виконуються, тим більше, що цей документ не має сили закону.

У п'ятницю, 4 серпня, Верховна Рада затвердила В. Януковича прем'єр-міністром.

Перша реакція суспільства не повернення В. Януковича до влади – двояка, але на самому початку – надміру емоційна, ірраціональна: зросійщений Схід святкує, в Києві і на Заході – розгубленість і зневіра. В інтерв'ю для корпорації Бі-Бі-Сі 3 серпня відомий український політолог Володимир Полохало сказав: „Це – капітуляція Президента, який був обраний завдяки Помаранчевій революції. Це капітуляція перед зовсім іншим світоглядом, перед іншою політичною силою, і якими б об'єднувальними гаслами не прикривалися сьогодні, суспільство розуміє: Президент вночі підписав акт капітуляції".

Публіцист Вахтанг Кіпіані з обуренням запитує: „Президент Ющенко, який півтора року тому мав безпрецедентну довіру людей, але не забезпечив виконання головних пунктів, може проводити переговори з партією реваншу, партією сєвєродонецьких сепаратистів і просто донецьких 'братків' і здирників, посилаючись на волю людей, які його обрали?".

Погляд на київські події з-за кордону – спокійніший, виваженіший. Президент США Дж. Буш надіслав привітання В. Януковичеві у зв'язку з обранням його прем'єр-міністром України. Колишній Посол США в Україні Карлос Паскуаль 2 серпня, тобто напередодні підписання Універсалу, оприлюднив статтю в Інтернет-газеті „Українська правда", в якій передбачив цей варіянт: „Ющенко і Янукович створюють таку коаліцію, яка скріпить країну". Лондонська „The Times" підкреслює, що Президент В. Ющенко „вийшов з чотиримісячного глухого кута, запропонувавши В. Януковича на посаду прем'єра – після того, як той підписав декларацію принципів, зобов'язавшись проводити політику тіснішої інтеґрації з Европою і ринкові реформи".

Певна річ, новий уряд України радісно зустріла Москва. В. Путін негайно привітав В. Януковича. Однак віце-голова російської Державної Думи Сергій Бабурін, відомий своїми шовіністично-імперськими поглядами і ворожістю до незалежної Української держави, вважає, що перемогу в цьому випадку одержав Президент В. Ющенко і що підпис В. Януковича під „Універсалом національної єдности" приведе Партію Реґіонів до занепаду, а прем'єра – до відставки.

Ось також декілька думок, які 4 серпня висловив з приводу останніх подій в Україні керівник Секретаріяту Президента Олег Рибачук в розмові з журналістом Сергієм Лещенком:

„В Україні відбулося те, що відбулося в Польщі 15 років тому, коли там було два десятки „круглих столів". І вони дали відповідь, куди іде Польща. Незалежно від того, хто при владі – правий ти чи лівий, рожевий, зелений чи голубий – але Польща рухається визначеним шляхом. Уряди у нас міняються раз на рік, раз на два роки відбуваються вибори. І якщо в залежності від уряду буде змінюватися курс, країна зайде в нікуди. Ключові слова Ющенка: 'Нам необхідна незмінність і прогнозованість курсу'. Багато разів на цих переговорах лунали слова, що через невизначеність з Україною ніхто не захоче мати справу...

...Стратегічна перемога Ющенка у тому, що він проклав шлях країни на найближчі десятиліття. Йому вдалося посадити за стіл переговорів політичні еліти, які в минулі роки своїми протиріччями шматували Україну. Він не зрадив Майдану!...".

Варте уваги й це зауваження О. Рибачука: „...Дякувати Богові, в Україні є Тимошенко й така політична сила, від якої дрімати не буде ніхто. Не один раз будуть збігатися точки зору Президента і опозиції. Уряд Януковича не є урядом Ющенка. Після змін до Конституції більше нема такого терміну – уряд Президента. Є коаліційний уряд. Тому вже не актуально апелювати до Ющенка, бо, мовляв, 'це ваші хлопці за все відповідають' чи 'Президент і уряд – це одне і те ж'...".

Чимало коментаторів, замість осуджувати чи схвалювати прихід В. Януковича до влади, намагаються зрозуміти, в якій мірі поділ України на російськомовний Схід і україномовний Захід є реальністю країни, а в якій – передвиборною інспірацією певних політичних сил, вособленнням яких є Партія Реґіонів. Ще пару тижнів тому Борис Бахтеєв, один з найдосвідченіших київських публіцистів-аналітиків, писав на цю тему: „...Як сприйматиме утворення коаліції пересічний мешканець Донбасу? Для нього це буде ніщо інше, як визнання Ющенка з повинною. Він, пересічний мешканець Донбасу, лише впевниться в тому, що Майдан був злочином проти України, і тепер от Віктор Ющенко хоче покаятися й попросити в нього, донбаського шахтаря, вибачення...".

І все ж запитання залишається: чи той „пересічний мешканець Донбасу" справді хоче поділити Україну на дві держави? Чи він справді хоче опинитися у складі Росії? Чи він хоче, щоб його діти в російській армії проливали кров у Чечні? Ми дуже сумніваємося!

На жаль, погано прислужився справі суспільної рівноваги сам факт несподіванки з Універсалом. Вся Україна, в тому числі й реґіонали, чекали на розпуск ВР. Неочікуване ж рішення так вразило усіх, що не обійшлося без найтяжчих підозр. Київська російськомовна „Сеґодня" вранці 3 серпня вийшла з редакційною статтею такого змісту: „...Як стало відомо газеті, у випадку указу про розпуск низка депутатів Соцпартії і КПУ готуються оприлюднити 'вбивчий компромат' на Ющенка. Буквально наступного дня після указу депутати проголосять нібито висліди розстеження Департаменту юстиції США про зв'язок Ющенка з компанією „РосУкрЕнерґо". Нібито американські слідчі виявили, що на рахунки членів сім'ї Президента невдовзі після укладнення знаменитих газових угод з Росією від 4 січня 2006 року переказано 1 мільярд 200 мільйонів долярів...".

Залишімо цю вигадку на совісті депутатів від Соцпартії і КПУ. Й без неї оцінки київських подій драматично розбіглися у протилежні боки, про що свідчать і подані в цьому числі відгуки. Хто має більше рації у передбаченнях, покаже найближче майбутнє.

П. Ч.

Померла Надія Світлична

8 серпня 2006 року, в Ірвінґтоні, Н. Дж., США, померла Надія Світлична – учасниця руху шістдесятників, правозахисниця, член Закордонного представництва Української Гельсінкської групи, редактор-укладач „Вісника репресій в Україні" (США), лавреат нагороди ім. Т. Шевченка. Похорон її відбудеться в Києві, на Байковому цвинтарі.

Надія Світлична народилася 8 листопада 1936 року в с. Половинкине Старобільського району на Луганщині. У 1953-58 р. закінчила філологічний факультет Харківського університету, відділення української мови й літератури. Працювала директором школи робітничої молоді в Краснодоні, бібліотекарем. З 1963 оселилася в Києві. Працювала в редакційній групі заочного сільськогосподарського технікуму, редактором видавництва „Радянська школа", науковим співробітником Інституту педагогіки і за сумісництвом – учителькою вечірньої школи в Дарниці.

Клюб творчої молоді (КТМ), який вона відвідувала з братом Іваном Світличним, відіграв величезну ролю у житті не тільки „шістдесятників". Там Надія Світлична здружилася з багатьма майбутніми дисидентами, з художницею Аллою Горською. Після відомого зіткнення 22 травня 1967 біля пам'ятника Т. Шевченкові Н. Світличною „зацікавився" КҐБ. 8 листопада 1967 року Н. Світлична разом з братом, Іваном Дзюбою, Ліною Костенко послала лист-протест П. Шелестові, у якому кваліфікувала процес над В'ячеславом Чорноволом як порушення елементарних процесуальних норм, як „особисту помсту, розправу наділених владою людей над людиною, яка інакше мислить і зважується критикувати дії окремих радянських установ, тобто здійснює своє конституційне право". Була на суді В. Чорновола у Львові 15 листопада 1967 року. 1968 року звільнена з праці.

У грудні 1970 року у Василькові Київської области разом з Євгеном Сверстюком знайшла забиту подругу-художницю Аллу Горську, організувала похорон і зведення пам'ятника на її могилі.

Після „січневого покосу" 1972 р. Н. Світличну майже щодня викликали на допити в КҐБ у справі брата. Щоразу прощалася зі своїм дворічним сином Яремою. За місяць до арешту на черговому допиті Н. Світличній оголосили про арешт і зажадали написати доручення, кому вона довіряє виховання дитини. „Були страх, сльози, сумніви, торгівля з самою собою: чи не піти на компроміс задля дитини", – такі думки прийшли в той момент, коли начальник

Св. п. Надія Світлична

слідчого відділу сумнозвісний Пархоменко заявив: „Ми даємо вам ще добу – подумайте добре". Жодному його слову не повірила. Потім з'ясувалося, що в цей день був арештований Іван Дзюба і проведено багато обшуків, у тому числі й у Світличних. Вилучили працю Василя Стуса „Феномен доби", книжку А. Авторханова „Технологія влади", вірші, статті, вирізки, листи – усього 1800 одиниць.

Заарештували Н. Світличну 18 травня 1972 року. Сина з ясел каґебісти відвезли в будинок дитини у Ворзелі під Києвом. Тільки зусиллями братової Леоніди Світличної родині вдалося забрати його і віддати бабусі на Луганщину.

Майже рік Н. Світлична провела в ізоляторі КҐБ на вул. Володимирській, 33. На провокаційні запитання слідчого відповідала: „Я просто людина, життя подарувало мені щастя спілкуватися з широким колом творчих людей, і репресії проти них я сприймаю як репресії проти мене". У протоколах слідства є таке: „Визнаю себе винною в тім, що, маючи вищу освіту, певний життєвий досвід, вірила законам, які не узгоджуються між собою, вважала, що конституція СССР – це найвищий закон, а це не так, тому що

(Закінчення на стор. 15)

АМЕРИКА І СВІТ

Засудили за шпигунство

МОСКВА. – У Росії полковника спецслужб у відставці засудили 9 серпня до 13 років ув'язнення за шпигунство. За висновком Московського окружного військового суду, Сергій Скрипаль передавав секретну інформацію британській службі зовнішньої розвідки МІ-6. Слідчі стверджують, що він, зокрема, передав британцям дані щодо кількох десятків таємних російських агентів, які працюють за кордоном під прикриттям. Розслідування встановило, що 55-тирічний полковник протягом кількох останніх років отримав від Великобританії близько 100 тисяч долярів. Суд позбавив С. Скрипаля військового звання та нагород.

Населення Землі збільшується високими темпами

БЕРЛІН. – Населення Землі продовжує збільшуватися високими темпами – щороку на плянеті додається близько 80 млн. осіб. Таких висновків дійшли фахівці Німецького фонду народонаселення у своєму цьогорічному звіті. Нині населення землі сягнуло шести мільярдів шестисот мільйонів осіб, за шість років йтиметься про сім мільярдів, зазначають експерти. Найбільший приріст спостерігається у бідних країнах. Водночас населення Европи щороку зменшується на дев'ятсот тисяч людей.

Ірляндський рок-музикант Боно став співвласником журналу „Форбс"

ЛОНДОН. – Відомий ірляндський рок-музикант Боно став співвласником одного з найавторитетніших фінансово-економічних журналів світу -„Форбс". Як оголосило 7 серпня це американське видання, Боно в складі групи інвесторів, що об'єдналися в компанію „Elevation Partners", придбав пакет акцій недавно створеної компанії „Форбс Мідія", у котру входять і сам журнал, а також відповідний інтернет-сайт і ряд інших медія-активів. Ні сума угоди , ні обсяг пакету цінних паперів сторони не розголошують. Увесь час свого існування „Форбс" залишався виданням, що знаходилося в руках сімейства американських мільйонерів. Як заявив генеральний президент і головний редактор журналу Стів Форбс, „інвестиції з боку „Elevation Partners" допоможуть нам здійснити ряд досить привабливих можливостей для росту".

ЕС виділив 2 млн. евро на медицину в Україні

СТРАСБУРҐ, Франція. – Европейський Союз виділив 2 млн. евро на здійснення проєкту ТАСІС „Підтримка розвитку системи медичних мірил в Україні". Як повідомили 9 серпня у Представництві Европейської Комісії в Україні, проєкт здійснюється міжнародною організацією „NICARE" та Агенцією соціяльної охорони Північної Ірляндії. Нові мірила, створені на принципах доказовости, були розроблені в рамках проєкту на основі европейських клінічних рекомендацій. Проєкт ТАСІС „Підтримка розвитку системи медичних мірил в Україні" другий рік працює в Україні. Він покликаний змінити підходи до створення медичних мірил, використавши найкращу міжнародну практику. Проєкт має на меті створення національного стратегічного пляну розвитку медичних мірил в Україні і здійснюється у співпраці з Міністерством охорони здоров'я. Проєкт визначає методику розрахунку вартости за новими стандартами та готує рекомендації щодо законодавчих змін для наближення української системи охорони здоров'я до рівня країн ЕС.

Злочини в Ермітажі майже розкрили

САНКТ-ПЕТЕРБУРҐ. – У ніч проти суботи, 5 серпня, правоохоронні органи Санкт-Петербургу затримали двох підозрюваних у скоєнні маштабних крадіжок з „Ермітажу". Як свідчать самі затримані, експонати виносили з музею упродовж шести останніх років. Керівництво Ермітажу підозрювало, що крадіжки здійснювали з допомогою одного з працівників музею. Ним виявилася охоронець Лариса Завадська, яка померла саме на початку ревізії. „Хранителька" була співучасницею своїх рідних: чоловіка та сина. Слідчі також уже з'ясували, як зникли та куди саме 70 викрадених експонатів. Однак керівництво музею та „Росохранкультури" наразі не підтверджують інформації про те, що крадіжку розкрито. Внаслідок пляново перевірки одного зі сховищ відомого російського музею минулого тижня виявили зникнення 221 об'єкту. Згодом один з цінних експонатів – ікону „Собор усіх святих" – знайшли в Санкт-Петербурзі в скрині для сміття, а ще один викрадений зразок ювелірного мистецтва – срібно-золочену чашу – виявили в Москві. Місцевий антиквар передав експонат „Росохранкультурі", відмовившись від прав на нього. Ермітаж уже звернувся до всіх колекціонерів, антикварів і шанувальників старовини з проханням допомогти в пошуку викрадених експонатів. Антиквари ж зазначають: якби про зникнення експонатів повідомили відразу після перевірки, тобто навесні, до цього часу вдалося б повернути значно більше музейних об'єктів.

Таджикистан відмовив у виданні ліцензії радіо ВВС

ДУШАНБЕ, Таджикистан. – Влада Таджикистану 3 серпня прийняла рішення відмовити британській корпорації ВВС у виданні ліцензії на передавання в FM-діапазоні через відсутність двосторонньої міжурядової угоди про співробітництво в області мас-медіа, повідомив 3 серпня перший заступник голови комітету з телебачення і радіомовлення при уряді республіки Абдурахмон Абдуманонов. „Урядами Великобританії і Таджикистану не підписало угоди про співробітництво в області радіо- і телемовлення. Це і стало головною причиною відмови у виданні ліцензії. За його словами, таку угоду необхідно мати згідно з новим положенням про ліцензування чужоземних електронних ЗМІ, прийнятим у вересні 2005 року. Передача ВВС, що здійснювалося в FM-діапазоні в столиці Таджикистану й в обласному центрі Гуджанде, було припинено в січні цього року через відсутність реєстрації ВВС у Міністерстві юстиції. Реєстрацію бюро корпорації в червні одержало, однак для поновлення передач необхідно було одержати і ліцензію комітету з телебачення і радіомовлення

У США без проблем можна проникнути за фальшивими документами

ВАШІНҐТОН. – Рахункова палата США опублікувала 3 серпня доповідь, відповідно до якої наземні кордони США є легкою перешкодою для бажаючих проникнути на територію країни за підробленими документами. В ході проведених перевірок співробітниками, які діяли під прикриттям, відомства вдалося неодноразово перетнути контрольні прикордонні пункти, користуючись фальшивими посвідченнями особи. Перевірки проводилися з лютого по червень 2006 року. За цей час 18 слідчих Рахункової палати дев'ять разів успішно минали прикордонні пункти в Каліфорнії, Тексасі, Мишиґені, Айдаго, штаті Вашінґтон, Арізоні і Ню-Йорку. При цьому прикордонники не змогли розпізнати підроблені посвідчення, а двічі взагалі не перевірили документи. „Подібна вразливість потенційно дозволяє терористам або іншим кримінальним елементам вільно в'їжджати в США з території Канади або Мехіко", - говориться в заяві Рахункової палати, яка є слідчим органом Конґресу. Рахункова палата вже проводила подібні перевірки в 2003 і 2004 роках. Тоді слідчим під прикриттям не менш 15 разів вдалося проникнути на територію країни за підробленими документами, однак, троє з них все-таки були затримані прикордонниками.

В ООН продовжують обговорювати події на Близькому Сході

НЮ-ЙОРК. – США і Франція досягли компромісу з проєкту резолюції Ради Безпеки ООН про вреґулювання ізраїльсько-ліванського конфлікту, повідомив 5 серпня американський представник в ООН Джон Болтон. Того ж дня документ передано для обговорення всім 15 членам Ради Безпеки. За цією резолюцією, має бути покладено край бойовим діям між Ізраїлем та „Гезболою" у Лівані. Проєкт резолюції щодо Лівану з закликом негайно припинити насильство між Ізраїлем і „Гезболою", який узгодили Париж і Вашінґтон, подали на розгляд інших 15 членів Ради Безпеки ООН у суботу, 5 серпня. Проте жодних вислідів у питанні припинення конфлікту на Близькому Сході так і не досягнуто. Пошуки порозуміння заблокував Ліван категоричністю своїх вимог, заявляючи, що „Гезбола" не припинить бомбардування Ізраїлю, доки Тель-Авів не виведе своїх військ з території Лівану. На таку пропозицію ізраїльська сторона відповіла рішучим „ні". Наразі її війська перебувають на ліванській території, заглибившись на декілька кілометрів. Ізраїль вважає за потрібне створити „буферну зону", щоб запобігати новим атакам бойовиків „Гезболи". За підсумками зустрічі керівників місій 15 країн-членів РБ ООН вирішено продовжити консультації на рівні експертів. Проєкт резолюції дає потенційну можливість для дипломатичного вирішення конфлікту на Близькому Сході, переконані експерти та його автори. Але головне завдання – дотримання положень резолюції сторонами конфлікту – Ізраїлем, Ліваном і радикальним угрупованням шиїтів „Гезбола". Попри дипломатичні зусилля, кровопролиття на Близькому Сході триває. Крім того, Рада Безпеки ООН розглядає заклик Арабської ліґи змінити проєкт резолюції з вреґулювання Близькосхідньої кризи. Арабська Ліґа 9 серпня наполягала, що резолюція про припинення вогню між Ізраїлем та організацією „Гезбола" повинна містити заклик до виведення ізраїльських військ з Лівану. Ліванський посланець в ООН заявив, що існуючий проєкт залишає Ліван під ударом Ізраїлю. Ізраїльський посланець заявив, що Ліванський уряд повинен діяти аби видалити бійців „Гезболи" з прикордонної смуги. Тим часом допомогові аґентства ООН повідомили 9 серпня, що не можуть постачати вантажі біженцям у Лівані через авіоналети Ізраїлю і свідчать про гуманітарну катастрофу. Продовольча програма ООН не виконується, колона з ліками організації „Лікарі без кордонів" потрапила під бомбування. Аґентство ООН з питань біженців не може надіслати ковдри з Сирії, бо перетинати кордон Лівану є небезпечно. Сотні тисяч біженців розраховують на допомогу, координовану ООН. Також допомогове аґентство ООН того ж дня заявило, що умови в окупованому Ізраїлем секторі Газа є жахливими і небезпечними для проживання людей. Ізраїльське військо зайняло Ґазу у червні у відповідь на викрадення його вояка. Керівник аґентства у Ґазі повідомив, що з 170 осіб, які загинули під час військових акцій було 40 дітей. За його словами, осколки від вибухів снарядів та ракет спричинили жахливі поранення. Постачання води та електроенергії обмежене до кількох годин, і сміття накопичується на вулицях. У суміші згаданих подій Ізраїль призначив нового командувача акцій проти „Гезболи". Ним став генерал-майор Моше Каплінскі. За повідомленням оборонного відомства Ізраїлю, відтепер за усі наземні, повітряні та морські акції відповідатиме генерал-майор М. Каплінскі, який фактично замінив свого колеґу Уді Адама.

За матеріялами ЗМІ

Вибір Віктора Ющенка

Осип Зінкевич

Події двох останніх тижнів липня 2006 року увійшли глибоко у душу, совість і розум кожного українця. Події розвивалися з блискавичною швидкістю. У кожного небайдужого до завтрішнього дня українця виринало безліч питань: що буде завтра, якою буде Україна, кудою вона піде, який буде її вибір.

Здавалося, що 2004 рік може принести переворот у нашому способі думання, взаєминах, пошуках компромісів, узгодженості. На Майдан вийшли всі. Не лише партії і організації національно-демократичного спрямування, але весь народ. Всі хотіли змін, всі хотіли краще жити, а велика частина хотіла української України. На Майдані блискуче виступали Віктор Ющенко, Юлія Тимошенко, польові командири, священослужителі, політики, громадські діячі. Народ повірив їхнім блискучим і повним надії обіцянкам. Всі були разом, нація була одна-єдина у своїх сподіваннях і у своїй вірі, у своєму виборі майбутнього..

Вибори до Верховної Ради показали, що справа української мови і вступу до НАТО є надуманими, є підкинуті нам російськими політтехнологами, які знають, як отримати колосальні гроші від наших наївних і до болю примітивних політиків. Найкращим доказом цього є передвиборча програма СДПУ(о) – „Не ТАК" Медведчука, Суркіса і Кравчука. Того першого у новітній Україні Президента України – Леоніда Кравчука, який у передвиборчій телевізійній агітації російською мовою проголошував: „Ми за російську мову. Ми проти НАТО". І що сталося? Партія цієї трійки набрала на виборах всього 1.01 відс. голосів і в жодній області України не подолала 3-процентного виборчого бар'єру. Ще два блоки, які витратили мільйони доларів на агітацію за російську мову і проти НАТО – „За Союз" набрав 0.20 відс. голосів, а „Партія політики Путіна" аж 0.12 відс. голосів.

Ці три бльоки, а також Бльок Н. Вітренко, який також не подолав 3-процентного бар'єру є доказом, що агітація за російську мову в Україні є принесена ззовні, надумана т. зв. політиками і не має жодної підтримки народу України.

Президент призначив новий Помаранчевий уряд з молодих людей, професіоналів, над якими, виглядало, не тяжіє комуністично-тоталітарне минуле. Але вже у дуже короткому часі все змінилося. Новий, молодий уряд заполонили протистояння, підозріння, недовіра, амбіції взяли верх над усім іншим, повторилося гасло 1917 року „Україна соціялістична або жодна". І Президент був примушений післати уряд у відставку. Скоріше чи пізніше, це було неминуче, була б провокація Зінченка, чи її не було б.

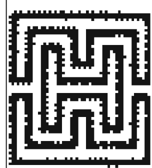
Прикра лекція Помаранчевого уряду у відставці, їх нічого не навчила. Подібно, як 10 лютого 1940 року, так і у березні 2006 національно-демократичні сили пішли на одні з найважливіших виборів до парляменту у новітні часи – кожний окремо: „Наша Україна", бльок Юлії Тимошенко (БЮТ), УНП, Пора-ПРП. „Свобода", УНА, Рух (за єдність)... Пішли окремо і соціялісти. Експерти передбачали, що коли б всі вони пішли на вибори разом, Помаранчевий бльок міг набрати до 60 відс. голосів. Але цього не сталося. Все ж „Наша Україна", БЮТ і соціялісти разом набрали більшість голосів. Згідно нової Конституції вони мали створити коаліцію, запропонувати Президентові нового прем'єра і створити новий уряд. І знову повторилося те саме: три місяці безперервної внутрішньої боротьби, три місяці нічим не оправданих хворобливих амбіцій, три місяці майже кожного дня звинувачень одні одних на телебаченні, по радіо, у пресі. І у цій безперспективній внутрішній боротьбі Олександер Мороз, провідник соціялістів, зрадив. Так, зрадив. Його слушно назвали зрадником і юдою. Але виринає питання, як тоді назвати тих, які боролися між собою майже два роки, тих які зруйнували віру і сподівання мільйонів українців в Україні і поза нею, які поставили свої амбіції вище над державницькими. Представляючи у Верховній Раді нового прем'єра Віктора Януковича, Президент з повною відповідальністю сказав: „Не Реґіони зруйнували Помаранчеву коаліцію, а амбіції". Душа Президента була по стороні Помаранчевої коаліції.

Але коаліція розпалася і навіть, якщо б Мороз не зрадив, вона довго не проіснувала б. І виринає питання: як уряд такої коаліції, який побудований на внутрішніх протистояннях, міг подолати мільйон проблем – на Сході і в Центрі проголошування російської мови реґіональною зі статусом другої державної, як протистояти заворушенням у Криму, економічним проблемам? Уряд, побудований на внутрішній злагоді, позбувшись хворобливих амбіцій, ці труднощі міг би подолати. Але уряд, зложений з тих самих людей і діячів, які довели до руїни „помаранчеві" сподівання, ніяк і в ніякому разі не міг бути ефективним.

Перед Президентом постала непроста, надзвичайно складна дилема: що робити? Велика частина України оправдано і переконливо не сприймає Віктора Януковича, інша частина – Юлію Тимошенко, частина коаліції не сприймає Петра Порошенка. Що робити? Розпускати парламент і проголосити нові вибори, чи піти на компроміс з реґіоналами і призначити прем'єром В. Януковича. З ким іти на нові вибори? Це будуть ті самі політики, з тими самими примхами і повною безвідповідальністю перед народом і перед державою. Де гарантія, що вони підуть на вибори одним бльоком, а навіть, якщо підуть і наберуть більшість голосів, чи не повториться те саме, що після виборів березня 2006 року? Перед п'ять хвилинами до дванадцятої, всі ті, які поборювали себе перед виборами березня 2006 року раптом заговорили про „єдність", раптом почали домагатися нових виборів, раптом їхній голос почав звучати зовсім по іншому. Втрачену віру нелегко повернути назад. Повірити тим, які підвели і завели, нелегко і неможливо. Ті, які не знають, що таке домовленість і компроміс, при владі не можуть бути, бо їхня влада буде неефек-

(Закінчення на стор. 27)

Осип Зінкевич – директор видавництва „Смолоскип" в Києві

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Другий вінок Василя Ґабора

Марта Тарнавська

Можна сперечатися про те, чи появився б у 1887 році „Перший вінок" – піонерська в нашій історії антологія жіночої творчости – якби за плечима Наталі Кобринської і Олени Пчілки не стояв Іван Франко. Але незаперечним фактом є, що другий вінок жіночої творчости – значення якого, на мою думку, не менше від того давнього, виданого 1887 року, – появився виключно з ініціятиви Василя Ґабора, як його власний авторський проєкт. Бо хоч сьогодні жінки в українській літературі займають перші – якщо не домінуючі – місця, а організоване жіноцтво, як і тоді, в дев'ятнадцятому столітті, так і в наш час, всупереч настановам своїх засновників, більше уваги присвячує харитативній, ритуально-обрядовій, товариській і розваговій діяльності, ніж видавничим справам. І це особливо прикро усвідомлювати тепер, коли над нашою батьківщиною зависла нова загроза, коли є реальні підстави думати, що Україна майбутнього може бути і незалежною, і багатою, але не українською...

„Незнайома" – антологія української „жіночої" прози та есеїстики – появилася 2005 року у Львові, у видавництві „Піраміда". Це вже другий такий авторський проєкт Василя Ґабора. В році 2002 він видав у цьому ж видавництві антологію під назвою „Приватна колекція". І ці дві книги, на мою думку, належать до найважливіших українських літературних видань минулого десятиліття. Коли якийсь читач чи дослідник хоче довідатись, якою сьогодні є молода українська література, то першим його кроком повинно бути ознайомлення з антологіями Василя Ґабора.

Василь Ґабор зізнається у вступному слові до антології „Незнайома": „Я не прихильник поділу прози на 'жіночу' і 'чоловічу', бо вважаю, що вона є або доброю або поганою". Але йому зробили закид, що до першої своєї антології „Приватна колекція", яка презентувала творчість 40 авторів, він включив тільки чотири жінки. І от, під впливом цього закиду, він почав збирати і перечитувати твори, які б, за його словами, „тонко й глибоко відображали внутрішній світ української жінки". І тоді він, мовляв, переконався, „що в Україні живе дуже багато надзвичайно талановитих і обдарованих письменниць, деякі з них устократ талановитіші за чоловіків". Це і довело до постання антології „Незнайома".

Антології В. Ґабора помітні і важливі такими своїми прикметами: по-перше, це творчість авторів нового літературного покоління, що ввійшли в літературу за останніх два десятиліття – отже, це не хрестоматія, яка відображує історію літератури, а література сучасної України, письменників, які ще живуть і далі творять. По-друге, Ґаборові антології включають зразки не тільки короткої прози, але й зразки літературних есеїв, і добір цього матеріялу свідчить про високі критерії і добрий смак редактора-упорядника. І по-третє, твори кожного автора супроводить біо-бібліографічний силует (з фотопортретом включно!) і ці Ґаборові редакційні вступи помітні лаконічними, але надзвичайно вдалими характеристиками поодиноких письменників та й солідною, докладною бібліографічною інформацією, яка зацікавленого читача може повести до інших творів даного автора, до критичних оцінок його творчости, до рідкісних даних про чужомовні переклади його творів.

Що являє собою антологія „Незнайома"? Тут зібрано зразки творчости 30 письменниць і літературознавців. Найстарші серед них – Емма Андієвська (народжена 1931 року) і Ніна Бічуя (1937 року народження), а наймолодші – Таня Малярчук (1983 року народження), Софія Андрухович (народилася 1982 року) та Ірена Карпа (1980 року народження). Редактор, одначе, всупереч поширеній в антологіях практиці, упорядкував антологію не за датами народження, а за абеткою, отже, ця велика, на 597 сторінок книга починається від есеїв Віри Агеєвої і закінчується оповіданнями Алли Тютюнник.

Кожна антологія віддзеркалює суб'єктивні оцінки і смак редактора. Чи до тридцяти вибраних потрапили всі найкращі молоді письменниці України? Сам Ґабор визнає, що „можна видати не одну, а десятки антологій 'жіночої' прози" і що твори „не всіх письменниць увійшли в антологію". Чи включені в антологію твори й автори заслуговують на таке вирізнення, чи всі вони відповідають високим критеріям добору? Про уподобання Ґабора найкраще говорять його вникливі характеристики поодиноких письменниць – часом одним тільки реченням відтворено цілий світ письменників. Так от про Емму Андієвську Ґабор каже, що це „унікальна особистість", яка „є неперевершеним майстром малої сюрреалістичної прози", а в її включеному в антологію творі „Джалапіта", де, згідно з Ґабором, „яскраво буяє авторська фантазія і тісно переплетені фантасмагорія й напівсонні видіння, глибока філософія й тонка іронія – закодована незбагненна таїна людського буття, яку частіше можна відчути тільки на підсвідомому рівні". В творах Ніни Бічуї Ґабор знаходить „глибокий психологізм й інтелектуальну напругу, медитативність, безсюжетність, високу культуру

(Закінчення на стор. 20)

Про автора:
Марта Тарнавська – член Наукового товариства ім. Т. Шевченка та Української Вільної Академії Наук, авторка 12 книжок (поезія, оповідання, публіцистика, бібліографія, критика).

Тринадцятий уряд України

Повернення до влади Віктора Януковича і його коаліцію українська громада в Україні і за кордоном зустріла з певним розчаруванням. На думку багатьох, „помаранчева влада", коронована Майданом, не знайшла переконливих слів ані для підприємців, ані для інтелектуалів, і не змогла продумати свої дії принаймні на пару кроків наперед. І саме це призвело до повернення до влади старої команди. І хоч існує розчарування в „помаранчевій команді", не всі вважають це крахом.

Західні політики і преса наголошують, що йдеться про практичне здійснення розподілу виборців на президентських виборах, коли їхні голоси поділилися майже порівну і тільки задля невеликої переваги команда В. Януковича вдалася до фальсифікацій. Проте порушення були негайно викриті, справедливість відновлена, що, безумовно, засвідчило демократичну зрілість держави і суспільства. Тепер виникла можливість об'єднання усієї України довкола ідеї державности – схід і південь В. Януковича, захід і центр В. Ющенка мають нагоду разом будувати майбутній добробут. На Заході підкреслюють прагматичність В. Януковича і його уряду, які разом з ідейною силою команди В. Ющенка можуть стати позитивним явищем. США, ЕС, інші провідні сили вже заявили про незмінність взаємин з Україною і новий уряд, зокрема міністер закордонних справ Б. Тарасюк, це підтверджує. В. Янукович обіцяє поліпшення взаємин з Росією, але, зверніть увагу, на засадах рівних партнерів. І справді, навіщо донецьким олігархам мати над собою зверхника, коли вони й самі досить незалежні.

Варто підкреслити, що в новому уряді разючих змін не сталося, чимало провідних міністрів з команди Ю. Єханурова залишилися на своїх посадах і В. Янукович вже сказав, що не передбачає багато змін, навпаки, сподівається, що цей уряд працюватиме разом до 2011 року – повний термін.

У декого з'явилася думка про нерішучість В. Ющенка, його надмірну обережність у прийнятті важливих рішень. Але це не так. В. Ющенко теж виріс в команді Л. Кучми і знає, як поводитися з представниками минулих провідників. Останні події засвідчили, що В. Ющенко і його команда здатні вести складні політичні кампанії. Не вдаючись до розпущення Верховної Ради, яке могло б обернутися ускладненням політичної боротьби (вибирали б тих самих політиків, нових покищо немає) і втратою значних коштів, В. Ющенко не просто вичікував, а й творив нові правила політичної гри. Донецька фінансово-промислова група вже не буде поводитися так нахабно. Вони зрозуміли, що столицю їм не взяти. А той, хто володіє столицею – володіє Україною.

Виграла і Юлія Тимошенко – союзниця В. Ющенка, попри певні розбіжности з ним. У неї тепер більші можливості для походу в президенти. Усе залежатиме від того, чи підтримають її підприємці, які гуртуються біля Юлії. Те, що Ю. Тимошенко ніби ображена, викинута з великих розкладів, теж породжує суспільне співчуття. Тепер Ю. Тимошенко є мученицею за віру в Майдан і за народ.

Варто зауважити, що для багатьох громадян в Україні В. Янукович не є одіозною постаттю. Так, він був грабіжником у молоді роки, він намагався за старими звичаями фальсифікувати вибори, але хіба тепер більшість урядовців і звичайних громадян не вдається до хитрувань, несплати податків, імітування продуктивної праці? А чи ж вибори справді вже стали чесними, без шахрувань? Вочевидь, минуть роки, доки українське суспільство вийде на рівень суцільного послуху до закону, внутрішньої відповідальности перед власним сумлінням. Отоді прийдуть до влади президенти і прем'єри, які служитимуть за зразок для інших.

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич,
Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата на рік $55,00 [illegible] – $65,00. Для членів УНСоюзу
$45,00 річно, [illegible] – $60,00. За [illegible] адреси – $1,00.
[illegible] „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041
Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040
e-mail: adsukrpubl@att.net
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 дод. 3042
e-mail: ukrsubscr@att.net

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про зростання зацікавлености українською культурою

Нема де правди діти – але наша культура й те, що у ній відбувається, та чим вона так дуже відрізняється від інших світових культур, стає щораз цікавішим об'єктом розгляду та поважних статтей в американській пресі та інших засобах масової інформації. Це добре та корисно для нас. Саме з цим нахилом до інформацій про нашу культуру дістаємо щораз більше коло зацікавлених нами та нашим життям і розвитком тут, на американському терені. А передусім – щораз ширше коло американської публіки знає про нас та наші культурні надбання і можливості.

Ось – новий доказ цього: інформативна стаття на першій сторінці культурного додатку „Нью-Йорк Таймс" з датою неділі, 6 серпня, в якій автор Мотоко Річ, інформуючи про нове приміщення музею для сучасного діяспорного африканського мистецтва саме в Нью-Йорку, Бруклині, Бронксі та Мангетені, старається пояснити, чому тут мають оправдання і підстави для існування численні музеї різноманітного етнічного походження.

Незважаючи на те, чи ці його пояснення є негативні чи позитивні – приємно ствердити, що Український музей знаходить у нього належне місце і що при цій нагоді дізнаються про нього і такі читачі „Нью-Йорк Таймсу", що досі не знали про його існування. Може, це спонукає їх його відвідати і зацікавитися українською культурою? Може, це збільшить кількість відвідувачів нашого музею, розташованого у самому „серці" Нью-Йорку?

Саме ця згадка про наш музей, що став вже для нас, мешканців Нью-Йорку та його довкілля, справжньою гордістю, дає нам повне зрозуміння, а з цим і міркування на цю тему, як важливі є такі та подібні статті про нашу культуру в американській пресі, та як повинні ми старатися усіми силами та спроможностями, щоб такі статті появлялися.

Тут важливе в першу чергу інформувати постійно та послідовно американську пресу та інші засоби інформації про українське життя та, що в ньому проходить чи плянується. Це постійне завдання нас усіх – не лише журналістів, але усіх, кому важлива та дорога українська культура та інформації про неї для якнайширшого кола глядачів та читачів американської преси. Це, розуміється, в першу чергу – завдання організаторів імпрез.

Ми маємо для цього незаперечну можливість, десятки нагод, а передусім нашу причину, яка завжди залишається незмінна та потрібна. А нагод для цього не треба далеко шукати – вони завжди є та знайдуться, як тільки розглянемося довкруги. Тільки треба трішки доброї волі, енергії та відданости. Бо „як не ми – тоді хто"?

О-КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Не щастить видатним житомирянам з датами

В датах життя кількох видатних людей, що народились на Житомирщині, є і донині залишаються неточності. І причина, на мою думку, в тому, що тільки у 1918 році жителі країн, що входили до Російської імперії, перейшли на нове літочислення – Григоріянський календар, тоді як більшість країн зробили це 400 років тому і жили за новим стилем.

Коли у 1966 році помер академік, конструктор космічних систем Сергій Корольов, у некролозі, що вмістили всі газети СССР, повідомлялось, що він народився 30 грудня 1906 року у Житомирі. Ця дата і нині зазначена на меморіяльній дошці, що закриває урну з прахом Сергія Корольова на кремлівській стіні в Москві. Це – дата народження за Юліянським календарем. А дата смерти – за Григоріянським. Про день народження Сергія Корольова можна дізнатися з документів, які зберігаються у державному архіві Житомирської области. У метричній книзі церкви св. Софії при Житомирському сиротинці за 1907 рік 1 січня хрестили хлопчика, якому дали ім'я Сергій. Ця дата народження була надана у некролозі і на меморіяльній дошці. Тепер день народження Сергія Корольова відзначають 12 січня.

В тому ж році, що й Сергій Корольов, у Житомирі народився в сім'ї відомого українського поета Олександра Олеся (Кандиби) народився син поет. Згодом він став відомим ученим, політичним діячем, борцем за незалежність України. Загинув 9 червня 1944 р. Олег Кандиба відомий під ім'ям Олега Ольжича. В більшості довідників, газетних публікацій дата його народження подається 8 липня 1907 р. А ця дата за яким стилем? Метрична книга за 1907 рік подає, що 13 вересня хрестили хлопчика, якому дали ім'я Олег. Отже, і ця дата – за Юліянським календарем. До 1918 р. у метричних книгах всіх конфесій всі дати давалися за Юліянським календарем. Тому нині ми повинні відзначити день народження Олега Ольжича (Кандиби) 21 липня. На жаль, про дату за новим стилем майже не згадують. Є документальні свідчення, що за кордоном він вказував день народження 21 липня.

На Житомирщині народився Іван Огієнко – письменник, перекладач, міністер часів УНР, Митрополит з церковним ім'ям Іларіон. У всіх довідниках одностайно вказують день його народження 2/15 січня 1882 р. 1882 р. Однак у XIX ст. різниця між Григоріянським і юліянським календарями становила 12 діб. Якщо Іван Огієнко народився за старим стилем 2 січня 1882 р., то за Григоріянським календарем це буде 14 січня, а не 15-го. То де істина?

В Житомирському обласному архіві збереглася метрична книга Воздвиженської церкви м. Брусилова за 1882 рік, де записано, що Іван Огієнко народився 2 січня 1882 року за старим стилем, за Григоріянським календарем це 14 січня, а не 15-те. У всіх монографіях, довідниках, газетних публікаціях подається помилкова дата – 15 січня.

В Житомирі народився відомий композитор, піяніст, професор Брюсельської консерваторії Юліюш Зарембський. На жаль, і тут дати його життя в різних довідниках подаються суперечливі – 16, 19, 28 лютого, 3 березня. Яка дата є підтвердженою документами? Помер він рано, у віці 31 року. Похований на польському кладовищі у Житомирі. Серце, за його заповітом, покоїться у костелі св. Софії в Житомирі. І на пам'ятнику, і на плиті в костелі зазначені дати життя Юліуша Зарембського: 16 лютого 1854 - 1 вересня 1885. Ці дати подають довідники. Однак збереглись метричні книги, де зазначені дати народження і смерти композитора. І вони є офіційними документами. Метрична книга Житомирської катедральної Римо-католицької церкви св. Софії за 1854 рік подає, що Юліуш Зарембський народився 19 лютого 1885 р. За Григоріянським календарем це 3 березня. А дата на могилі? Ось моє припущення. Вмер композитор молодим. Були ще живі і його батьки, які знали точну дату народження – 16 лютого. Цю і викарбували на пам'ятнику і на дошці в костелі. Хрестили ж Юліуша через 2 місяці після народження. Хрещені батьки могли забути, в який день народився Юліуш. Не все гаразд і з днем смерти Ю. Зарембського – 15 вересня. У метричній книзі тієї ж церкви записано 1 вересня за старим стилем, або 13 вересня за новим стилем. А ось довідники подають дату 1/15 вересня 1885 р. Саме 13-го, а не 15-го вересня помер Ю. Зарембський.

Відома в Україні Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під керівництвом Г. Кистастого волею долі опинилась у США. У 1960–1962 роки її очолив П. Потапенко, який керував нею біля 35 років. Ось що про нього сказано в довіднику „Мистецтво України" видавництва „Енциклопедія України": „Потапенко Петро Аврамович, 24.10.1914, с. Березівка Коростишівського району, Житомирської обл., український бандурист і хор, диригент". А в метричній книзі архіву Воздвигенської церкви с. Березівки за 1914 р. записано, що 5 жовтня народився хлопчик, якого назвали Петром. Отже насправді Петро Потапенко народився за новим стилем 18 жовтня.

Гарій Макаренко,
Житомир

Пишуть зі США, Канади, України...

Липнева спека не позбавила наших читачів бажання ділитися з „Свободою" новинами, думками, проблемами, звертатися з запитаннями. Радний Стефан Татаренко з Кліфтону, Н. Дж., з родиною нинішнього літа відвідав місто Балаклію в Харківській області на запрошення посадника цього міста Олександра Кіяниченка, де зустрівся з депутатами міської ради, мешканцями міста. Журналістка **Світлана Воротинцева** надіслала до „Свободи" число місцевої газети „Вісті Балаклійщини" зі своїм звітом про візиту С. Татаренка. Провідним завданням цієї візити був дальший розвиток взаємин між Кліфтоном і Балаклією, які три роки тому стали порідненими містами. Рід Стефана Татаренка походить з села Вільного на цій землі. У статті „Кліфтон - Балаклія: поклик серця, що долає відстань" С. Воротинцева згадала і про „Свободу": „Пам'ятаймо про Україну" - саме такими словами ось уже понад сто років закликає шанувати землю своїх батьків тижневик „Свобода" Українського Народного Союзу".

З Києва надіслав сторінку мукачівської газети „Діло" **д-р Осип Мороз.** Газета вмістила велику статтю Мирослава Дочинця „Холодний душ „гарячих думок" Осипа Мороза освіжив голови мукачівських науковців, студентів та управлінців", у якій викладено погляди д-ра Осипа Мороза на інтелектуальний розвиток України, викладені в книзі „Час інтелекту: сукупний український розум". Автор пише: „Маючи великий досвід у ділянці економіки і фінансів, у царині університетського менеджменту, – як зауважує американський публіцист (до речі, наш земляк) Петро Часто, – д-р Осип Мороз справедливо пов'язує майбутнє України, держави і нації з освітою, з інтелектуалізацією всіх суспільних сфер, з впровадженням новітніх високоефективних технологій".

Нікола Глуз з Хорватії прислав витинки з місцевих газет, які докладно інформують читачів про стан справ у Верховній Раді України.

Збройний конфлікт між Ізраїлем та Ливаном, що перейшов у гуманітарну катастрофу, непокоїть організацію „Американці в обороні людських прав в Україні" (АГРУ). Її президент **Божена Ольшанівська** надіслала з Нюарку, Н. Дж., повідомлення про те, що АГРУ звернулася з листами до усіх провідників держав Великої вісімки з вимогою вплинути на негайне припинення війни, від якої страждає мирне населення обох країн.

Голова політичної організації ОУН (р) ім. Степана Бандери **В. Шибістий** зі Львова надіслав звернення крайового отамана Прикарпатської січі українського козацтва Всеволода Іськова з закликом допомогти козакам у розвитку їхньої патріотичної праці. Адреса: „Прикарпатська січ", вул. Друкарська, 6а, бюро 1а, Львів, 79008 Ukraine. Тел/факс: (380-322) 297-5862.

Д. Світлий з України надіслав електронного листа, у якому висловлює свою незгоду з призначенням прем'єр-міністром В. Януковича. Він пише: „Навіть якщо судимості з Януковича зняті, в тюрми його брали не з хору хлопчиків, а з вуличних бандитських зграй. Рецидивізм Януковича не в його судимостях, а в тому, що він не хоче рахуватися з історичними педагогічними підвалинами української нації і прогресивної світової спільноти. Його прем'єрство невідворотньо підірвало б підвалини виховання майбутніх поколінь українців". Автор листа пропонує створити єдиний політичний бльок порятунку України на противагу проімперському бльокові Януковича.

Юрій Кравчук з Вільмінгтону, Делавер, наполягає на тому, що Україна і світова спільнота повинні вимагати від Росії як спадкоємниці СССР відшкодування збитків, завданих Чорнобильською катастрофою.

Лідія Колтунюк-Дяченко з Філядельфії переслала число газети „За вільну Україну" від 1 липня 1990 року, в якому було вміщено статтю про український банк і товариство „Дністер" у Львові. В листі вона пише: „Стаття дуже добре написана – правильно і згідно з правдою. Я жила з своїми родичами в кам'яниці „Дністра", а мій батько Ярослав Колтунюк був директором „Дністра".

Координатор районного товариства інвалідів „Надія" в Чорткові Тернопільської области **Юлія Курська** надіслала газету „Україна молода", в якій подано чимало вісток про негаразди в Україні. „Нам стало страшно, що нас просто кинуто на наругу, - пише Юлія Курська. - Молимося, щоб Бог дав сили Президентові В. Ющенку пережити і витримати цю скрутну годину для нашої України". Звісно, В. Ющенко цю скруту переживе, а от як буде з інвалідами?

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Літня зустріч активу і управи Дітройтської округи

ВОРЕН, Миш. – Згідно з традицією минулих років, цьогорічна літня зустріч Округи відбулася в суботу, 10 липня, в тіні великих дерев при церкві св. Йосафата. Чудова погода сприяла її успіхові. Присутніх було близько 25 осіб, членів управи Округи з їхніми родинами, включно з почесним членом Головної управи Анатолієм Дорошенком. Програма складалася з трьох частин: обіду, ділової та розвагової.

Першу частину програми приготовили пані під проводом Зені Серафин. Ділову частину зачав голова Округи д-р Олександер Серафин, який інформував про працю Округи. У минулому члени управи відбули „День Діброви", допомагаючи приготувати оселю до літнього сезону. У травні делегати наших відділів брали участь у Конвенції УНСоюзу на Союзівці. У загальному Конвенція відбулася дуже позитивно. Для переведення різних ділянок праці під час Конвенції було створено декілька комітетів. Помітна була турбота за придбання більше фондів на утримання Союзівки. На цю тему під час Конвенції було багато пропозицій, які передано новій управі. Екзекутиву нової управи очолив Стефан Качарай – президент, Христина Козак – головний секретар та Рома Лісович – скарбник. До інших членів нової Управи прийнято декілька нових осіб, беручи під увагу повернення УНСоюзу до УККА.

У розваговій частині найперше виступила Ніна Василькевич, яка разом з чоловіком Зеноном повернулася щойно після двотижневого перебування в Україні. Вона поділилася думками про Україну, особливо про Диканьку Полтавської області, де живе її дочка з родиною. Вони мали нагоду відвідати деякі історичні місця в Диканьці і в Полтаві, у яких колись жили Іван Котляревський, Микола Гоголь, родина Кочубеїв, не раз перебував гетьман Іван Мазепа. У Полтаві цікаво було побувати у великій крамниці, так званому супермаркеті, якої назва була „Велика кишеня".

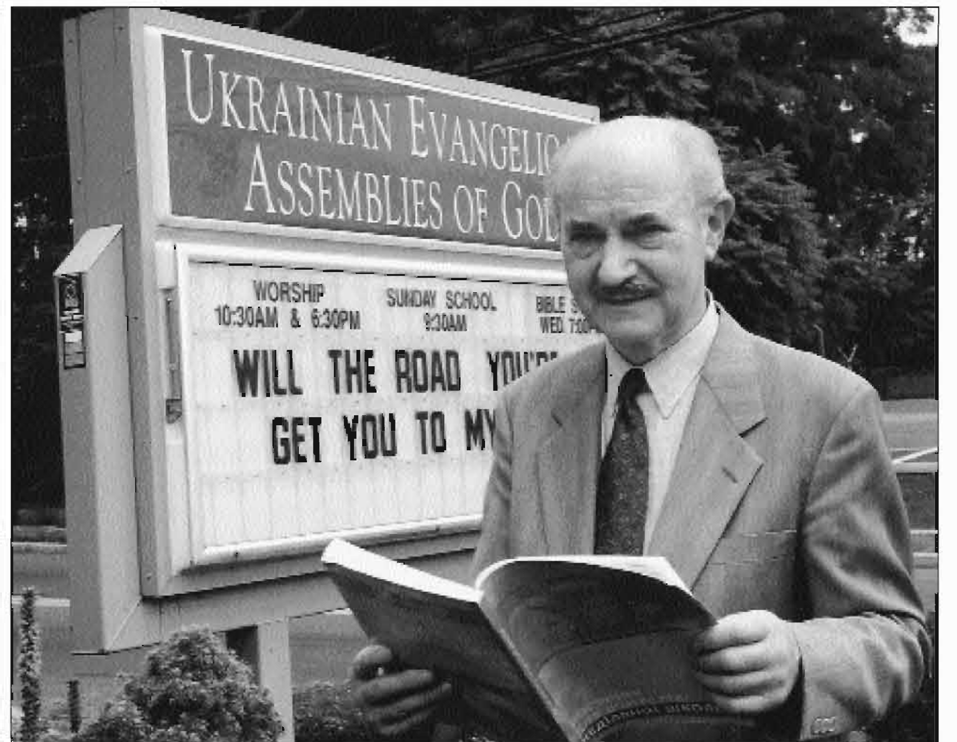
Ще однією милою несподіванкою була зустріч Ніни Василькевич з її колишніми співпрацівниками, вчителями гімназії в місті Хоролі, де вона колись була вчителькою української мови. На зустрічі було присутніх кільканадцять учителів, включно з директором гімназії Миколою Копайгорою.

Будучи в Києві, мали можливість зустрітися з Патріярхом УГКЦ Любомиром Гузарем, який зараз живе біля новозбудованого собору Воскресіння Христового. Він також мав можливість відвідати Диканьку.

На закінчення свого виступу Ніна Василькевич прочитала один із своїх віршів „Живим – живе", який був надрукований на літературній сторінці „Червона Калина" у місцевій диканській газеті в дні її приїзду. Після неї Віра Крива виступила зі своїми поезіями. Під кінець розвагової частини Йосиф Постоловський розповів гумореску „Сон". Після його слова О. Серафин подякував присутнім за участь і закрив програму зустрічі.

Зенон Василькевич

Член УНСоюзу Євген Макар подарував школам підручник

ЮНІОН, Н. Дж. - Коли член 340-го (і секретар після 1984 року) Відділу УНСоюзу ювелір Євген Макар (на фото) дізнався, що для вчителів недільних християнських шкіл України написаний підручник з методики навчання, то негайно дав кошти на його видання накладом 5 тисяч примірників. Одну з книжок прислали добродієві з подякою.

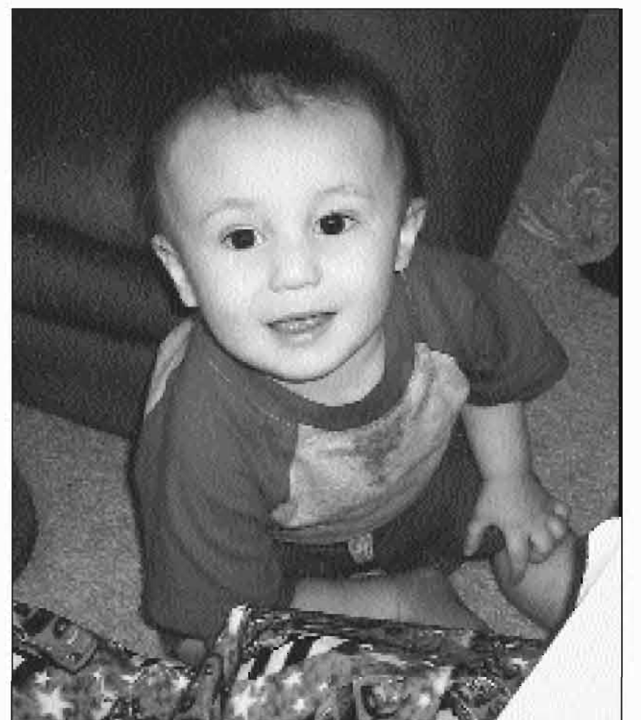
Нові члени УНСоюзу

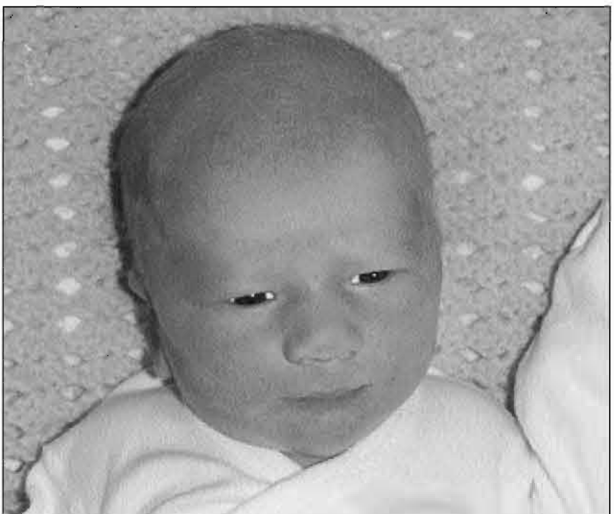
Руслан Макаренко, син Маріолі та Ігоря Макаренків з Йонкерсу, Н.Й., – новий член 8-го Відділу УНСоюзу. Свого внука забезпечив дідусь Борис Макаренко.

Григорій-Максим Іванік, син Христини і Христофора Іваніків з Фармінґтону у штаті Конектикат, став новим членом 254-го Відділу УНСоюзу. Свого внука забезпечили Ольга і Рич Іваніки.

Джек-Ейвері Чой, син Мішел-Нікол та Кіта-Джей Чой, з Манасас у штаті Вірджінії, – новий член 180-го Відділу УНСоюзу. Свого внука забезпечила бабуся Деніс Бадацька-Дюк.

Кейлеб-Майкл Ворд, син Керен і Браяна Вордів з Алаянс у штаті Огайо, – новий член 120-го Відділу УНСоюзу. Свого правнука забезпечили прабабуся Анна і прадідусь Елі Матіяші.

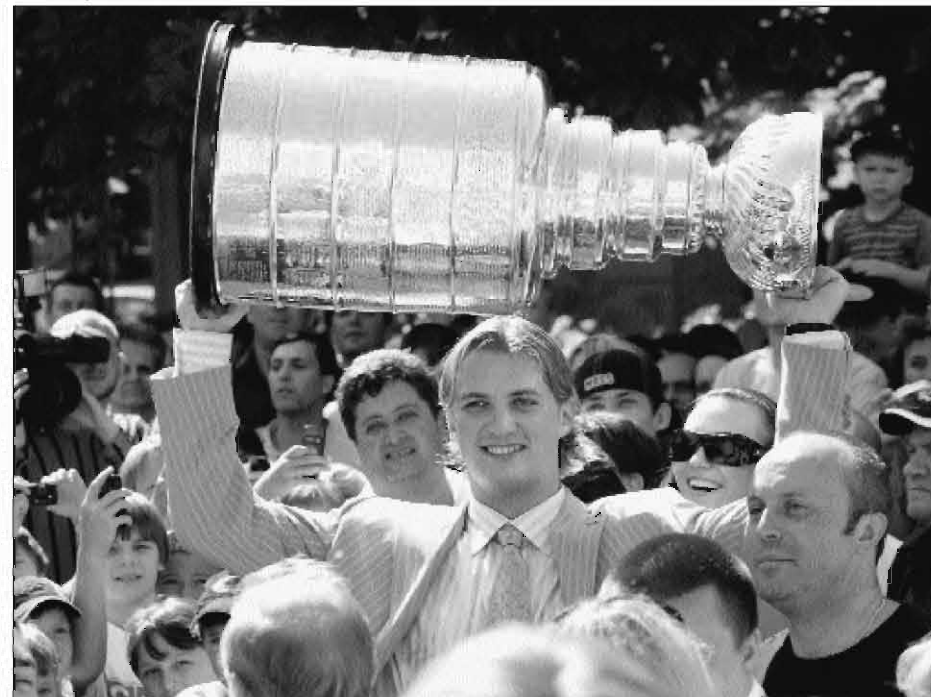
Життя України очима фоторепортерів

У Львові відкрилася виставка військових одностроїв, яка викликала велику зацікавленість мешканців міста.

Частина Меморіялу пам'яти жертв летунської катастрофи, що сталася чотири роки тому в Скнилові біля Львова. Меморіял відкрито в липні Панахидою в пам'ять загиблих.

Гравець команди американського гокейного клюбу „Каролайна Гурикейнс", володар головної нагороди Національної гокейної ліґи в 2006 р. Антон Бабчук демонструє одну з найпрестижніших гокейних нагород – Кубок Стенлі під час презентації в Києві у вівторок, 1 серпня 2006 р.

Сапер розвантажує з машини знайдені чотириста 45-міліметрових снарядів, що залишилися після Другої світової війни, для знищення в смт. Покотилівка Харківської обл. у вівторок, 1 серпня 2006 р.

Законодавці України зайняті працею у Верховній Раді

У ці дні увага громадськости усього світу була звернена до Верховної Ради України, де відбувалися події, важливі для визначення напрямів дальшого розвитку молодої держави. Фоторепортери УНІАН зфотографували кількох народних депутатів під час їхньої праці. Зліва – народний депутат України Руслана Лижичко („Наша Україна"") і віце-прем'єр-міністер з гуманітарних питань В'ячеслав Кириленко спілкуються під час церемонії затвердження Віктора Януковича на посаду прем'єр-міністра України 4 серпня; в центрі – син провідника Партії Реґіонів Віктор Янукович спілкується з прибічником партії під час тієї ж церемонії; новообраний міністер юстиції Роман Зварич під час церемонії . Всі фото УНІАН

THE UKRAINIAN WEEKLY

Soyuzivka

СВОБОДА

Запрошуємо всіх на 7-денний круїз!

Чудова нагода провести час з родиною і друзями!

Підтримуйте „Свободу", „The Ukrainian Weekly" і Союзівку

Дата: від 4 до 11 березня 2007 року

Маршрут: Tampa; Day at Sea; Grand Cayman; Cozumel; Belize, Costa Maya; Day at Sea; Tampa

Ціна:
*Середня кабіна: $810.00 на особі (порт і податки вкл.) **
*Крайня кабіна: $910.00 на особу (порт і податки вкл.)**
*Кабіна з балконом без виду: $990.00 на особі (порт і податки вкл.)**
*Кабіна з балконом з видом на море: $1050.00 на особу (порт і податки вкл.)**
На прохання даємо ціни кабін на одну особу, три або чотири

Просимо взяти до уваги: вище подані ціни включають пожертву для УНСоюзу з вашим вибором!
Союзівка – Фундація Спадщини ** Пресовий Фонд „Свободи", „The Ukrainian Weekly"
Лінія „Carnival Cruise Lines" також зробить пожертву для УНСоюзу за кожну особу, що займає кабіну на двоє осіб.

Корабель: *Carnival Cruise Lines – Miracle*

Групові розваги!

Поспішайте! Обмежена кількість місць!
Малий завдаток забезпечить вам кабіну і вакації повні розваг!

*** Перешліть завдаток в сумі $250.00 від особи до 1 вересня 2006 р.**

*** Чеки виписувати на „Zenia's Travel Club LLC"**
*** Ціни базовані на дво-особових кабінах**
*** Забезпечення, чайове і лети не включені в ціну**
*** За додатковими інформаціями: Зеня Брожина (201) 935-0250 або Христина Білянич (973) 285-5006**

Zenia's Travel Club LLC. 244 Union Ave., Wood Ridge, NJ

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Вчителі провели літній семінар на Союзівці

Учасники семінару на Союзівці

КЕРГОНКСОН, Н.Й. – З 16 по 22 липня тут відбувався учительський семінар. Це курси підвищення кваліфікацій вчителів шкіл українознавства в системі Шкільної Ради. Уже 22 роки учителі мають можливість приїхати на Союзівку, щоб прослухати курс лекцій з мови та літератури, історії, культури, географії. Цього року ми вперше мали комп'ютерні кляси. Шкода, що наш курс тривав лише тиждень – через підвищення цін за перебування на Союзівці.

Цикл лекцій з історії читав професор Юрій Гаєцький. Ми вчилися про тяжкі для України роки XIX століття, після знищення Гетьманщини. Людей гнали на панщину, почалася сильна русифікація, а українську мову заборонили. Також ми збагнули неабияку ролю Тараса Шевченка, Кирило-Методіївського Братства та „Руської Трійці" в Галичині у відродженні України. Цікавими були лекції про Визвольні Змагання 1917–1921 років, про страшний терор Сталіна, Голодомор в Україні, про створення і ролю ОУН і УПА.

Не менше цікавими були лекції професора Ігора Мірчука з культури. Він читав про Шевченка – художника, який намалював понад 1,000 картин, 850 з яких збереглося, та його послідовників: Жемчужникова, Крамського, Соколова, Трутовського, Пимоненка, Світославського, Васильківського, Красицького, Їжакевича, Мурашка, Репіна та Івасюка. Ми слухали з задоволенням про батька української музики Миколу Лисенка, про Кирила Стеценка, Миколу Леонтовича, Вербицького, Воробкевича, Ніщинського, і слухали їхню музику у виконанні різних колективів.

Професор Наталія Боднар читала курс лекцій з географії. Вона коротко подала інформації про фізичну географію України та про наукові досягнення в Україні, підібрала надзвичайно цікаві матеріяли, зокрема з теми „Екологія України". Відомо, що Україна є державою екологічного лиха. Ми були вражені, коли дізналися про Куренівську техногенну катастрофу 1961 року, у якій загинуло понад 3,000 осіб і про яку радянський уряд замовчував. Американці назвали цю трагедію „Помпеї XX ст.".

А дамба Київської гідро-електричної станції (ҐЕС) є аварійною на 93 відсотки, й Україну може чекати доля Атлантиди. 40 відсотків атомових електростанцій СССР збудовано в Україні. Та найбільшим екологічним лихом була аварія в Чорнобилі. Територія України зазнала 90 Гірошім і вже вмерло 25,000 осіб.

Професор Євген Федоренко, голова Шкільної ради та організатор вчительських семінарів, читав лекції тільки два дні – у зв'язку з погіршенням стану здоров'я. Це лекції про Розстріляне відродження 1920-их років. Ми готували свої праці про життя і творчість О. Олеся, Л. Курбаса, М. Драй-Хмари, Остапа. Вишні, М. Хвильового, Ю. Клена, П. Тичину і т. д., а потім обмінювалися інформацією.

Професор Володимир Боднар читав курс лекцій „Комп'ютерні та Інтернетні технології". Нам було цікаво дізнатися про ресурси „on line", про українізацію комп'ютера та про використання електронної пошти.

Цьогорічний семінар був дуже насичений, бо програма була розрахована на два тижні. Але ми вміло поєднали навчання з відпочинком. Дні стояли спекотні, і тільки басейн рятував від духоти. Всі загоріли, відпочили, а головне – збагатилися знанням.

Закінчився учительський семінар у суботу, 22 липня, традиційним прощальним вечером, на якому учасники дякували викладачам за цікаві лекції, декламували, співали, жартували, зробили „маленький іспит" для наших професорів. Всі учасники вищих вчительських курсів успішно склали іспити й отримали дипломи. Учасники були з Огайо, Пенсильванії, Конектикату, Ню-Джерзі та Ню-Йорку.

Ми брали участь в різних програмах Союзівки, дивилися художні фільми з України. Ми вдячні Українському Народному Союзу і тим фінансовим інституціям і кредитівкам, які фінансували ці вчительські курси. Це Українська Кредитова кооператива „Самопоміч" в Ню-Йорку, Українська Національна кредитова кооператива в Ню-Йорку, Фундація „Спадщина" в Чикаго, Українсько-Американська Федеральна кредитова спілка у Філядельфії, Фундація Українського Вільного Університету в Ню-Йорку, Українсько-Американська Федеральна кредитова спілка „Самопоміч" в Ню-Йорку, Ню-Джерзі, Українсько-Американська федеральна кредитівка СУМА, Йонкерс, Н.Й.

Бажаємо д-рові Є. Федоренкові швидко одужати, всім професорам – міцного здоров'я і творчої наснаги, учителям – терпіння і добрих учнів. До зустрічі на семінарі в літі 2006 року!

Галина Пляка,
вчитель Школи українознавства
при соборі св. Володимира,
Парма, Огайо

Універсал...

(Закінчення зі стор. 1)

ційного регулювання суспільних відносин в Україні, створення збалянсованої системи „стримувань і противаг" між Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом міністрів України, відновлення дієздатности Конституційного суду України.

4. Забезпечення політичними силами відповідності прийнятих і подальших рішень всіх органів державної влади, органів місцевого самоврядування Конституції України та законам України.

5. Створення політичних та правових умов для безперешкодної діяльности опозиції у виборних органах влади усіх рівнів. Недопущення корупції у політиці.

6. Реформування структур виконавчої влади та унеможливлення політизації державної служби через першочергове прийняття Законів України „Про Кабінет міністрів України" та „Про державну службу" (нова редакція), підготовлених для внесення Президентом України до Верховної Ради України.

7. Продовження судової реформи відповідно до схваленої Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні.

8. Забезпечення невтручання політичних сил та їх представників у діяльність правоохоронних органів, судів і Національного банку України.

9. Реформування правоохоронних органів відповідно до европейських стандартів, приведення кримінального законодавства, кримінального судочинства у відповідність із стандартами і рекомендаціями Комітету міністрів Ради Европи, Европейського союзу та рішеннями Европейського Суду з прав людини.

10. Стимулювання розвитку місцевого самоврядування, підвищення його ролі і статусу шляхом забезпечення фінансово-економічної спроможности та реформування адміністративно-територіяльного устрою.

11. Реалізація антикорупційної політики на всіх рівнях влади через, зокрема, підтримку законодавчих ініціятив Президента України у цій сфері.

12. Всебічний розвиток і функціонування української мови як державної та мови офіційного спілкування у всіх сферах суспільного життя на всій території України – як основи самоідентифікації народу і держави. Гарантування кожному громадянину вільного використання у всіх життєвих потребах російської чи іншої рідної мови відповідно до Конституції України та Европейської хартії реґіональних мов або мов меншин.

13. Розвиток культури та відродження духовности Українського народу, забезпечення цілісности мовно-культурного простору.

14. Дотримання свободи віросповідання. Поважне ставлення до об'єднавчих прагнень віруючих усіх православних церков без втручання держави та політичних сил у цей процес.

15. Підвищення добробуту громадян України, боротьба з бідністю засобами ефективного та адресного соціяльного захисту, гарантування гідної оплати праці та справедливого пенсійного забезпечення.

16. Становлення середнього класу через трансформацію політики доходів населення, розвиток підприємництва та стимулювання створення нових робочих місць.

17. Підвищення доступности та якости освіти, популяризація здорового способу життя, переорієнтування системи охорони здоров'я на людський розвиток та створення національних центрів боротьби з туберкульозом, з ВІЛ/СНІДом, Національного центру серця, Національного інституту раку, Всеукраїнського центру охорони здоров'я матері і дитини.

18. Запровадження принципів науково-технічного та інноваційного розвитку, досягнення щорічних темпів зростання ВВП на рівні не нижче ніж 5 відсотків, стимулювання створення щороку не менше 1 млн. робочих місць.

19. Проведення структурних реформ в економіці. Проведення податкової реформи, яка передбачає зниження податкового тиску на економіку з розширенням бази оподаткування, у тому числі шляхом поступового запровадження податку на нерухомість (податку на багатство) та єдиного соціяльного внеску з фонду оплати праці.

20. Забезпечення енерґетичної безпеки України, підвищення ефективности використання природних ресурсів, енергоносіїв, впровадження енергозберігаючих технологій.

21. Підвищення ефективности сільського господарства та уваги держави до селян. Запровадження не пізніше 1 січня 2008 року повноцінного ринку землі з одночасним матеріяльно-організаційним забезпеченням та створенням необхідної нормативно-правової бази (законів України про кадастр, ціну на землю та інших).

22. Гарантування та захист державою прав власности.

23. Підвищення доступности та якости комунальних послуг шляхом розвитку конкурентних відносин у житлово-комунальній сфері.

24. Налагодження ефективного економічного співробітництва з усіма зацікавленими зовнішніми партнерами, керуючись інтересами України. Невідкладне прийняття необхідних для вступу до Світової організації торгівлі змін до законодавства та вступ до цієї організації до кінця 2006 року на прийнятних для України умовах.

25. Продовження курсу европейської інтеграції України з перспективою вступу України до Европейського союзу. Неухильне виконання Плану дій „Україна - ЕС", невідкладний початок переговорів щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та Европейським союзом.

26. Завершення робіт щодо участі України у діяльності Єдиного економічного простору на принципах різнорівневої та різношвидкісної інтеграції з урахуванням норм і правил Світової організації торгівлі. Створення на першому етапі зони вільної торгівлі без обмежень та вилучень в межах ЄЕП.

27. Взаємовигідна співпраця з НАТО у відповідності із Законом України „Про основи національної безпеки України" (у редакції, чинній на дату підписання цього Універсалу). Вирішення питання щодо вступу до НАТО за наслідками референдуму, який проводиться після виконання Україною усіх необхідних для цього процедур.

Ми переконані, що втілення зазначених пріоритетів суспільного розвитку має стати визначальним критерієм формування та діяльности коаліції, яка опиратиметься у своїй роботі на нові суспільно-політичні механізми взаємодії, зокрема:

1. Розробку й запровадження регулярних публічних консультацій щодо важливих питань суспільного розвитку та державного будівництва, із залученням до діялогу, зокрема позапарламентських політичних сил, об'єднань громадян та інших учасників суспільно-політичного процесу;

2. Формування ефективних механізмів громадського контролю за діями влади. Забезпечення прозорости та підзвітности органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

3. Забезпечення відповідности діяльності органів влади національним інтересам України, стратегічним пріоритетам розвитку, інтересам окремих громадян, шляхом, зокрема залучення політичних партій та громадських організацій до участі у підвищенні ефективности кадрової політики в державі.

Ми переконані, що реалізація положень цього Універсалу, які будуть покладені в основу діяльності коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України і Кабінету Міністрів України, можлива лише за умови національної єдности та згуртованості політичних сил.

Ми віримо, що взаємодія всіх органів влади, політичних партій та їх фракцій у законодавчому органі та органах місцевого самоврядування, громадських організацій, людей, які користуються незаперечним авторитетом у суспільстві, при втіленні зазначених пріоритетів згуртує суспільство.

Ми готові здолати розбіжності, об'єднати свої зусилля, використати всі можливості задля покращення життя Українського народу і забезпечення процвітання нашої Вітчизни.

Президент України **В. Ющенко**
Голова Верховної Ради України **О. Мороз**
Прем'єр-міністер України **Ю. Єхануров**
Від фракції Партії Реюіонів – **В. Янукович**
Від фракції „Наша Україна" – **Роман Безсмертний**
Від фракції Соцпартії України – **В. Цушко**
Від фракції Компартії України – **П. Симоненко**
Київ, 3 серпня 2006 року

Померла...

(Закінчення зі стор. 3)

мене з малою дитиною випустять, не читатиму антирадянську літературу, а зарікатися, що взагалі нічого не читатиму, не можу, тому що я людина письменна, і невідомо що є критерієм: що можна читати, а чого – не можна". 23-24 травня 1973 року Н. Світлична засуджена Київським обласним судом за ст. 62 ч. 1 КК УРСР („антирадянська агітація і пропаганда") на 4 роки таборів суворого режиму.

Покарання відбувала в селищі Барашево Теньгушовського р-ну, Мордовія, в установі ЖХ-385/3. Разом з іншими ув'язненим жінками брала активну участь у протестах, голодуваннях. За місяць до кінця терміну Н. Світличну повезли в Луганськ вибирати місце проживання, фактично „заслання", але вона твердо вирішила повернутися в Київ.

Повернулася в травні 1976. У прописці відмовили, на роботу не брали, погрожували заарештувати за „дармоїдство". Жила з сином у братової Леоніди Світличної, яку регулярно карали грішми за „порушення пашпортного режиму". Восени 1976 року зважилася надіслати до ЦК КПУ й уряду заяву – відмову від громадянства, мотивуючи цей крок жорстокою розправою над Левком Лук'яненком, Петром Григоренком, В'ячеславом Чорноволом, Василем Стусом, Стефанією Шабатурою та іншими достойними людьми. Свій вибір пояснила так: „Нижче моєї гідності бути громадянкою найбільшого в світі, наймогутнішого і найдосконалішого концтабору".

У 1977 році Н. Світличній запропонували вступити в Українську Гельсінську Групу. Відмовилася, відповівши: „Я роблю для вас усе, що можу, і далі робитиму те, що зможу. Робитиму не для того, щоб десь фігурувати, бо не бачу в цьому особливого сенсу". Один з меморандумів УГГ називався „Про долю Надії Світличної". У 1977 році вийшла заміж за Павла Стокотельного, прописалася й улаштувалася двірничкою в дитячому садку, але після чергового допиту була звільнена. 30 грудня Н. Світличній пред'явили попередження. На „відкритому" судовому процесі в березні 1978 року у Васильковi Київської обл. над Миколою Матусевичем і Мирославом Мариновичем була свідком. Щодо її показів у ЦК КПУ надійшла така інформація: „Намагалася використати судову трибуну для антирадянської агітації і пропаганди". У травні 1978 року, „не порушивши адміністративного нагляду, на власнім кріслі-ліжку вродила козака Івана...".

12 жовтня 1978 року виїхала спочатку в Рим, де її прийняв Папа Павло VI, а 8 листопада того ж року прибула у США. Через 8 років її позбавили радянського громадянства. Працювала перекладачкою в Гарвардському університеті.

З 1980 року Н. Світлична брала активну участь у роботі Закордонного представництва УГГ, стала редактором-упорядником періодичного видання Представництва. До неї стікалася вся інформація про репресії в Україні. До 1985 року регулярно видавала „Вісник репресій в Україні" (коштом української діяспори). у 1983-1994 рр. працювала в Українській редакції Радіо „Свобода". Спочатку виходила в етер епізодично, як правило, у зв'язку з трагічними українськими подіями. Від постійної праці в редакції спочатку відмовилася, боячись нашкодити братові. Потім зрозуміла, що братові вже неможливо нашкодити: блискучого літературного критика й поета система зробила інвалідом першої групи.

Розшифровуючи і розбираючи передані з таборів матеріяли і перетворюючи їх на брошури і книги, численні радіопрограми, Н. Світлична здійнила справжній подвиг. Це була неймовірно тяжка праця. Саме Н. Світличній ми зобов'язані підготуванням до друку книжки Василя Стуса „Палімпсести". Вона впорядкувала книжки Ярослава Лесіва „Мить", Миколи Руденка „За гратами", Миколи Горбаля „Коломийка для Андрійка", Гелія Снєгірьова „Твори", брошуру Юрія Литвина.

У 1990 р. Н. Світлична приїхала в Київ під час студентського голодування. Щодня таємно приходила на Майдан, але зізнатися, хто вона, не зважилася. Було незручно: „Я сита, з багатої країни, а вони голодують". Тоді ж подумала: „Діти гідно продовжують традиції шістдесятників... Україна прокинулася". Після смерти брата Івана разом з його вдовою Леонідою Світличною підготувала до друку книжку його віршів „У мене – тільки слово" (вийшла 1994 р.) і книжку спогадів про І. Світличного „Доброокий" (видана в 1998 р.), книжку його листів з табору.

Н. Світлична працювала в Українському музеї в Ню-Йорку, редагувала православний жіночий журнал „Віра". Зібрала величезний архів, який, утім, потребує впорядкування. Збирала кошти на пам'ятник Оксані Мешко та її матері Марії, на Козацький хрест „Убієнним синам України" в урочищі Сандармох (Карелія). У 2003 р. була учасницею паломництва в урочище Сандармох та на Соловки. Її присутність в Україні була явною.

Надії Світличній присуджена нагорода ім. В.Стуса в 1992 р. У 1994 році Надії та Іванові Світличним присуджена державна нагорода ім. Т.Шевченка. Свою частку нагороди віддала на створення „Музею шістдесятництва" в Києві. 26 листопада 2005 року нагороджена орденом Княгині Ольги.

Василь Овсієнко

ДО 150-РІЧЧЯ ВІД НАРОДЖЕННЯ ВЕЛИКОГО КАМЕНЯРА

Іван Франко (1901 р)

Геніяльність І. Франка у світовому вимірі

Степан Злупко

Ці роздуми – результат багаторічних наукових пошуків у царині франкознавства. До їх висловлення спонукав не тільки ювілей Івана Франка, а й щорічні наукові франкознавчі конференції, окремі публікації та передювілейні заходи, на яких звучать оцінки творчости Великого Каменяра. На превеликий жаль, нерідко з цих оцінок можна зробити висновок, що Іван Франко був якщо вже не чисто галицьким, то нехай і загальноукраїнським, нехай і талановитим, але не дуже знаменитим письменником.

Коли осмислюєш таку інформацію, стає прикро за багатьох її авторів, які намагаються припасувати творчість Івана Франка до власного світогляду, який не виходить за межі провінційности. Треба визнати, що до таких провінційно-галицьких трактувань українського генія долучилися філологи, які зробили творчість Івана Франка власною монополією, нехтуючи те, що він насамперед вчений-енциклопедист і мислитель плянетарного маштабу, в центрі якого була людина, нація, цивілізація.

У студентських і наукових авдиторіях Львівського національного університету імени Івана Франка, Українського Вільного Університету (Мюнхен, Німеччина), Національного університету „Києво-Могилянська академія" та інших я запитував: „Назвіть постать, яка б жила в часи Івана Франка в будь-якій країні і залишила по собі таку глибоку та всебічну творчу спадщину". На це питання досі ніхто не відповів. Можливо, її знає хтось з читачів цих рядків?

Іван Франко – це, безперечно, геній, з найвищим ступенем обдарованости, розуму, таланту. Ця обдарованість, розум і талант проявилися у різних напрямах і галузях творчости, що дає підставу назвати його всебічним генієм. Тим паче, що у США всебічними геніями називають вчених одного фаху, наприклад, економістів. Діяпазон зацікавлень Івана Франка був надзвичайно широким, і в кожній його ланці він був геніяльним, що можна підтвердити хоч би сферою наукознавства і економічного знання, які мені більше зрозумілі, ніж інші галузі науки.

Своє розуміння науки та її ролі у поступі людства Іван Франко висвітлив у статті „Наука і її взаємини з працюючими класами". Тоді її авторові було 22 роки, але його роздуми були новаторськими і тим самим геніяльними. Юний український вчений підійшов до клясифікації наук з позицій цілісности всесвіту, а не представляв її у вигляді драбини, як це робили попе-

(Закінчення на стор. 21)

Автор професор, завідувач катедри економіки України ім. М. Туган-Барановського Львівського національного університету ім. Івана Франка

Серпень, в якому ми щороку святкуємо річницю Незалежности України, цього року збагатився ще одним великим, світового значення, ювілеєм – 150-річчям від дня народження Івана Франка, яке припадає, за новим стилем, на 15 серпня, а за старим – на 28 серпня. Почавши відзначення заздалегідь (див. „Свободу" ч. 31, з 4 серпня), продовжуємо цю близьку і дорогу всім нашим читачам тему у сьогоднішньому і наступному числі тижневика.

Іван Франко й державність

Микола Неврлий

Багато років творчість Івана Франка (1856–1916), геніяльного українського письменника, вченого й громадського діяча, духовна спадщина якого відгадується на сто томів, у Радянській Україні була фальсифікована. Так само, як і творчість Шевченка, котрий з надією чекав на українського Вашинґтона, і в словах „В своїй хаті – своя правда, і сила і воля" перший висловив ідею державности.

Замолоду, як відомо, захопила Франка хвиля соціялізму, котра в тому часі прокотилася по всій Европі і знайшла своє вираження у загальновідомих „Каменярах", „Товаришам з тюрми", „Земле моя", в романах „Boa constrictor", „Борислав сміється", „Захар Беркут" та інших талановитих творах першої, т. зв. соціялістичної доби його творчости. Разом з Мих. Павликом він став 1890 року організатором Радикальної партії в Західній Україні, яка захищала галицьких селян від гніту польської шляхти. Значний вплив на формування світогляду молодого Франка мав, як відомо, Михайло Драгоманов (1841–1895), професор Київського університету, який втік з царської Росії й видавав у Женеві журнал „Громада". На той час вчення Драгоманова мало проґресивний характер, бо вперше накреслювало федеральний поділ Росії на національному принципі, а головно ще й тому, що пробудило консервативну Галичину й зблизило її духовно зі Східньою Україною.

Початком 90-их років Франко відступив від федералізму Драгоманова, закинувши йому втечу від конкретного життя, пов'язання долі України з Росією і недооцінення національного питання. Як бачимо, учень поборов свого вчителя. Оспівуючи в ранній добі „братерство велике, всесвітнє" (1878), поет, зважаючи на підневільне становище України, розірваної між двома хижими монархіями, між царською Росією й Австро-Угорщиною, пише запальне „Не пора, не пора, не пора москалеві й ляхові служить" (1880), де вже виразно відчувається національний аспект його творчости. Значну ролю у цій світоглядній еволюції Франка відіграло модне тоді єврейське питання, яке оформилося у т. зв. сіоністський рух. Познайомився з ним також І. Франко.

Під час своїх студій у Відні, де 1893 р. захищав у Ягіча докторат філософії, він особисто познайомився з ініціятором ідеї єврейської держави Теодором Герцлем (1860–1904). Вони обидва, як виявилося, мали у Львові спільних друзів, докладно знали відносини не тільки в Галичині і в цілій Австро-Угорщині, а й у Польщі й Росії, пильно стежили за подіями у світі. Франка як письменника і публіциста, особисто зі статтей у віденському тижневику „Die Zeit", Герцль уже знав. Український поет тоді вже був автором кількох збірок поезії, оповідань, новел і романів. Його публіцистика, друкована не тільки в українських, а й польських і німецьких органах, була загальновідома. Особисте знайомство Герцля і Франка, зафіксоване Вас. Щуратом, з яким Франко мешкав у Відні в спільній квартирі, відбулося у грудні 1892 р. у відомій віденській кав'ярні „Central" на Herrenstrasse...

Коли через три роки після цієї зустрічі вийшла книжка Герцля "Der Judenstaat" Єврейська держава), Франко був одним з перших, хто її рецензував. Підкреслив насамперед її актуальність, бо ж сіоністський рух має гарячих прихильників, і особливо між молоддю.

Надії на молоде покоління євреїв, які побудують власну державу, якимось чином перегукуються з ґеніяльним „Мойсеєм" Івана Франка (1905), де представник молодого покоління гебреїв Єгошуа, перемігши демагогію опортуністичної старшої ґенерації, керованої Авіроном і Датаном, стає провідником усього народу в боротьбі за його визволення.

Зрозуміло, що не тільки Герцль та його „Єврейська держава" вплинули на постання Франкового „Мойсея". Насамперед, як наголошував сам автор, це була Біблія: „Основною темою поеми, – пише Франко в передмові до другого видання „Мойсея" 1913 р., – я зробив смерть Мойсея як пророка, непризнаного своїм народом. Ся тема в такій формі не біблійна, а моя власна, хоч і основана на біблійнім оповіданню". Одночасно поштовхом був і однойменний твір Мойсея Корнила Устияновича, і ґрандіозна статуя Мойсея Мікельанджело, яку оглядав Франко під час своєї поїздки до Риму 1904 року, і якоюсь мірою революційні події в Росії 1905 р., від яких очікувалося поліпшення долі України. Щиро вітаючи в „Одвертім листі до галицько-української молодіжи" (1905) цю революцію, „якої результатом мусить бути повний перестрій спершу державного, а далі й громадського, соціяльного порядку в Росії, а в тім комплексі й України", Франко підкреслює, що „велика доба для нашої нації почнеться з хвилею, коли в Росії упаде абсолютизм". Єдину користь від цієї революції вбачає в тому, що вона повинна „витворити з величезної етнічної маси українського народу – українську націю, суцільний культурний організм, здатний до самостійного культурного й політичного життя". Отже, як констатує Ю. Шевельов, „для Франка події 1905 року – пролог, але не до Жовтневої революції, а до загострення змагання за незалежність України".

Як бачимо, ідейний задум Франкового „Мойсея", поеми виразно алегоричної, – біблійна історія боротьби за визволення, яке принесе державність і Україні. З глибокою любов'ю й щирим зворушенням промовляє Мойсеєвими устами до гебреїв (читай – до українського народу) сам Франко:

О Ізраїлю! Якби ти знав,
Чого в серці тім повно!
Якби знав, як люблю я тебе!
Як люблю невимовно!
Ти мій рід, ти дитина моя,
Ти вся честь моя й слава,
В тобі дух мій, будуще моє,
І краса, і держава.

Саме тут акцентовано головну ідею цього Франкового архитвору. Що саме незалежність і державність преферував він, свідчить також напоєна цим самим ідеалом строфа, взята з відхиленого варіянту твору, в яку Франко вкладає в уста Датана критику Мойсея:

Що з Єгипта нас вивівши, він
Для свойого народу,
Лиш одну бачить ясну мету –
Незалежність, свободу...

Автобіографічний елемент у творі виразно виступає у страждених і напутніх словах Мойсея до гебреїв. Устами біблійного пророка поет промовляв до українського народу:

Я ж весь вік свій, весь труд тобі дав
У незломнім завзяттю, –
Підеш ти у мандрівку століть
З мого духа печаттю.

Образ Мойсея Франко виношував довго, часто його змінюючи. В різних видозмінах біблійний пророк з'являється в багатьох жанрах його творчости. Згадки або лишень ремінісценції про Мойсея знайдено в ранній повісті „Петрії і Довбущуки" (1875), в поемі „Ex nihilo" (1885) у „Жидівських мелодіях" (1889), поемах „Похорон" (1899) та „Іван Вишенський" (1900), у розвідці „Поема про сотворення світу" (1905), ідейно пов'язаній з його „Мойсеєм". Але те, що саме ідея державности була головною для Франка в цьому творі, свідчать і його публіцистичні праці з доби написання „Мойсея". Насамперед стаття „Поза межами можливого" (1900) була присвячена ідеалу національної незалежности, тобто державности. Саме тому більшовики вважали її одіозною, тому було її опубліковано аж за гласности. Такої самої іґно-

(Продовження на стор. 17)

Іван Франко...

(Продовження зі стор. 16)

рації зазнала й згадана вище стаття „Одвертий лист до галицько-української молодіжи" (1905), котра, як ми вже зазначали, ставить питання про зміну державного ладу царської Росії на засаді її національного поділу. Минулій і сучасній долі України присвячені також праці І. Франка „Ukraina irredenta" (1905) і „Між своїми" (1910), де критично висвітлюються стосунки між галичанами й наддніпрянцями.

У світлі цих праць і всього передуманого й висловленого Франком про Мойсея й державність постає його видатна поема, опрацьована в 20 піснях, як твір високопатріотичний, що його домашня й закордонна критика натхненно привітала. Одним з перших у слов'янському світі високо оцінив „Мойсея", одразу ж після його появи, відомий чеський критик і перекладач з української Вінценц Харват. У своїй рецензії, опублікованій в авторитетному чеському журналі „Slovansky prehled" (8, 1906) він писав: „Поет, в роках вже літніх, є сам Мойсеєм". Докладно виклавши зміст твору, критик порівнює образ Мойсея з величною картиною французького ілюстратора Біблії Доре (1832–1883), а на закінчення пише, що твір українського поета був породжений „найшляхетнішим патріотизмом... Завжди буде історія людства славетна своїми прикладами великих ідеалів людства, між якими патріотизм не є ідеалом найменшим".

Як твір державотворчий „Мойсей" І. Франка є не тільки про минуле, а й про сучасне. В концепції „Мойсея", де біблійний пророк веде гебреїв з єгипетської неволі до обітованої землі, де „смарагди й сапфіри" та де врожайна земля, відбилася складна ситуація тогочасної України, не тільки поневоленої двома хижаками, – царською Росією й Австро-Угорщиною, а й знесиленої внутрішніми чварами. Водночас відчувається в поемі й особиста трагедія Франка, що провадив боротьбу не тільки з польською шляхтою, а й з консервативною частиною рідної Галичини. В прологу до поеми, написаному дантівськими терцинами в стилі oratio recta, пророкує Україні щасливе майбутнє в „народів вольних колі".

Осучаснення цієї маєстатної поеми особливо відчувається в образі провідника гебрейського народу Єгошуї, який у відповідну хвилину стає справжнім вождем відродженого народу. Після того, як повсталий народ покарає зрадників –

Авірона камінням поб'ють,
А Датана повісять, –

Єгошуа закликає повсталих до завзятої боротьби за свободу, жадає зі зброєю в руках добити обітовану землю, тобто державу:

А Єгошуа зично кричить:
До походу! До зброї!

Ледве чи знайдеться в усій світовій літературі так лапідарно переданий момент всенародної революції, коли заклик її лідера запалює всіх на боротьбу, до зброї. Із вчорашніх рабів, лінивих кочівників-номадів цей історичний момент народжує героїв –

Ще момент – і Єгошуї крик
Гирл сто тисяч повторить;
Із номадів лінивих ця мить
Люд героїв сотворить.

Цей кульмінаційний момент Франкового „Мойсея" виразно революційний. Він акцентує шляхи й засоби для здобуття свободи й держави. В такому пляні він універсальний, притаманний всім поневоленим народам, що ще не дійшли до своєї „обітованої землі". Сюжет і державницьку ідею твору могла породити лишень та історична дійсність, за якої жив і працював автор українського „Мойсея", твору виразно революційного, програмного, ще й філософського. Досить при цьому згадати розв'язку античного міту про Оріона, в якій український поет пояснив складну діялектику історії людства, притчі про терен, який стає королем дерев-народів, щоб промощувати своїми колючками їм шлях до кращого життя... Проєктуючи цю притчу на співжиття народів, Франко порівнює терен з ізраїльтянами, але тим самим і з українцями, які мають з ними подібну долю.

Після Шевченкового „Заповіту" це був, як згодом поширив цей вислів Ю. Шевельов, вже другий заповіт українському народові.

У такому пляні „Мойсей" Івана Франка є твором виразно національним – і то з погляду історії української, як частково і єврейської, але водночас багатством вселюдських ідей і мотивів, є також твором універсальним і належить по філософськи найглибших творів світової літератури.

Ця вічно жива поема стала нині предметом глибоких роздумів Дмитра Павличка. Що не сказали дослідники-філологи, відчув і зрозумів поет. У його особі талановито поєднався поет з філологом, абсольвентом Львівського університету. Свою передмову до найновішого українського видання „Мойсея" (Дрогобич, 2005) Д. Павличко назвав „Сучасні акценти у поемі І. Франка „Мойсей". Треба також відзначити докладні коментарі до цього ювілейного видання, виконані дрогобицьким франкознавцем Мих. Шалатою.

Що спонукало сучасного поета до згаданих акцентів? За традицією самого Франка – це насамперед разюча подібність деяких явищ недавнього й сучасного життя України до жахливих подій, пластично зображених Франком у його „Мойсеєві". Акценти Павличка до цього геніяльного твору чимало нагадують сучасним українцям –

Онде мати голодная їсть
Тіло власного плоду!
Онде тисячі мруть на хрестах –
Цвіт твойого народу.

Хіба цей драстичний образ трагедії гебреїв у єгипетському полоні не нагадує сцен Голодомору 1933 року в Україні?.. Як і репресії, розстріли й депортації в більшовицькі табори цвіту української інтелігенції... Подібні аналогії викликає також жалоба „сиру й масла" у кочівників-номадів, для яких мамона й нажива – це найвищая ласка. Картаючи їх за грубий матеріялізм, Франко цим самим звертається й до сучасників:

Хто здобуде всі скарби землі
І над все їх полюбить,
Той і сам стане їхнім рабом,
Скарби духа загубить.

Це мали б зрозуміти недавні приватизери, які за кілька хвилин коштом чесних людей стали мільйонерами й акціонерами закордонних банків. Аналогій шукати не важко: Лазаренко та йому подібні. Як бачимо, найвиразніші акценти поета впали на духовну сферу давноминулого й сучасного. Дісталося по заслузі в „Мойсеєві" також тим, що в своїй відсталості й несвідомості слухають зрадників і демагогів типу Авірона й Датана:

Горе вам, нетямучі раби
На гордині котурні!
Бо ведуть вас, неначе сліпих,
Ошуканці і дурні.

Ці слова варто сьогодні адресувати тим, хто й досі закликає до двомовности, незважаючи на те, що всі цивілізовані народи давно вже закріпили закони на охорону мови корінного населення, бо ж насамперед мовою розвивається духовність людини й народу. А саме за рівень духовности шанують людину й народи у світі.

Але Павличко акцентує не лише аналогії з минулим. У „Мойсеєві" є й перестороги, й поради для гебреїв – сучасників. „На всі наші сучасні суспільно-політичні недуги, – каже Павличко, – знаходимо рятівні поради у Франка, – так наче він прийшов з ними до самого порога XX ст., як подібний до нього біблійний пророк під стіни Єрихону". І далі: „Хоч ми сьогодні будуємо українську державу, – каже з приводу цього Павличко, – мало чим відрізняємося від біблійного Ізраїля, що, втікаючи з неволі, потрапив у пустелю, пересварений і поділений вождями. Серед нас є сьогодні люди, які раді би повернутися назад у єгипетську, тобто московську займанщину, і не тільки тому, що їм було там добре в матеріяльному розумінні, а й тому, що нові обставини вимагають думати, а тоді треба було тільки підпорядковуватися, не думати, а лише служити кремлівському фараонові".

Проєктуючи з „Мойсея" основні недуги гебреїв до нашої сучасности, Павличко підкреслює найболючіші з них. Першою є гострий конфлікт між і вкрай зматеріялізованими масами народу. Друга, не менш небезпечна, стосується внутрішнього розладу лідера, конфлікт між його вірою в досягнення мети і його ж непевністю, нерішучістю й світоглядним питанням.

„Навіть після Помаранчевої революції, – пише Павличко, – деякі наші проводирі відзначаються політичною кволістю, байдужістю до біди „малого українця", розгубленістю, а деякі й національною безликістю, вони діють, начебто налякані голосами роздвоєного сумління або приваблені закликами: „демона пустині" до рабської захланности, до корупції, до потаємного бізнесу з метою особистого збагачення".

Людям у високій політиці варто б знати, що взаємне довір'я між провідником і народом розривається особливо тоді, коли провідник не виконує своїх обіцянок, коли він не в силі закріпити найважливіших стимулів існування й розвитку

(Закінчення на стор. 25)

Іван Франко

Пролог до поеми „Мойсей"

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжу,
Людським презирством,
ніби струпом, вкритий!

Твоїм будущим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізних
Палитиме, заснути я не можу.

Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?

Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм

Тебе скував і заприсяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Що б виявило твоїх сил безмірність?

Невже задарма стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?

Задарма край твій
весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже пишаться
У красоті, свободі і здоров'ю?

Задарма в слові твойому іскряться
І сила й м'якість, дотеп і потуга
І все, чим може вгору дух підняться?

Задарма в пісні твоїй ллється туга,
І сміх дзвінкий, і жалощі кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?

О ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твойого повстання.

О, якби хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й огнем живущим буха!

О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що міліони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!

Якби!.. Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом,–
Не нам тебе провадити до бою!

Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ,
впережешся Бескидом,

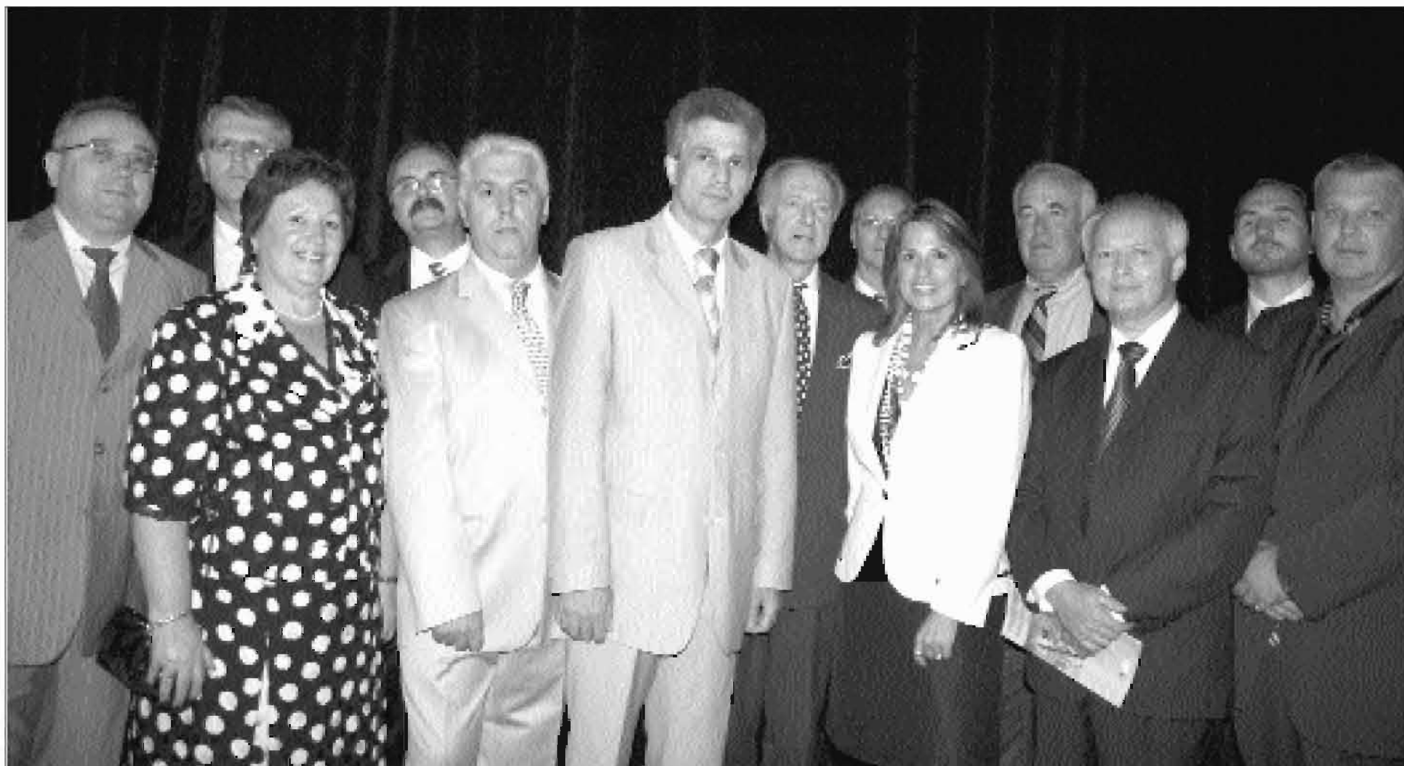
Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний,
Твоїй будущині задаток, слізьми злитий,

Твойому генію
мій скромний дар весільний.
Дня 20 липня 1905.

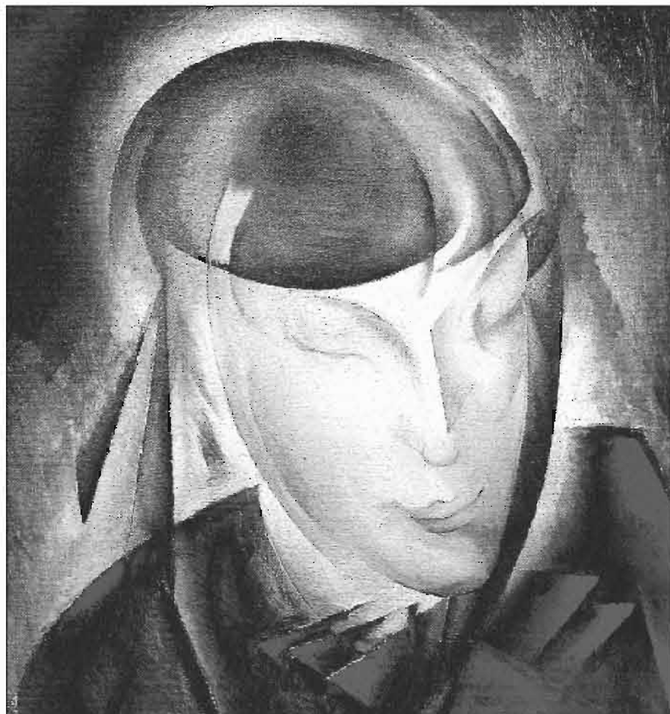

Рекламна брошура виставки

Організатори та спонзори виставки

Олекса Новаківський. Автопортрет.

Олександер Богомазов. Портрет дочки.

Анатолій Петрицький. Портрет композитора П. Козицького.

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

Разом з виставкою приїхали на відкриття міністер України Ігор Ліховий, директор Національного музею мистецтв України в Києві Амнатолій Мельник. Кураторами виставки були мистецтвознавці Дмитро Горбачов і князь Нікіта Лобанов-Ростовський, які зібрали ті твори від Національного музею мистецтв України, Музею мистецтва в Дніпропетровську, Музею народного мистецтва України, а також з приватних колекцій. З боку міста Чикаґо оформленням виставки керував мистецтвознавець Даґ Робінсон. Також присутнім на виставці були Постійний представник України в ООН Посол Валерій Кучинський і його дружина Алла, котрі вже понад шість років працють разом з Ґреґом Ґуровом, головою Міжнародної фундації мистецтва і освіти й одним із співорганізаторів виставки, щоб здійснити цей важливий мистецько-культурний проєкт. Від Чикаґо на відкритті виставки був Генеральний консул України Василь Корзаченко і директор культурних справ для міста Лоис Вайсберґ та її заступник Ґреґорі Найт.

Марта Федорів, Посол України до ООН Валерій Кучинський, Уляна Мазуркевич, Алла Кучинська

Ось як оцінив рівень і значення виставки князь Н. Лобанов-Ростовський у своїй передмові до каталогу виставки: „70 років радянської влади привели до знищення багатьох шедеврів живопису аванґарду і також до зарахування більшости українських новаторів мистецтва початку XX сторіччя до російських художників. Проте все ж таки не тільки каталог цієї виставки є приводом згадувати усіх зламаних або знищених діячів культури – художників чи композиторів, або літераторів державою, що називалася СРСР. Їх пам'ятають люди. І шанують, як того вони заслуговують.

Так що ця виставка – аж ніяк не багатотрубний Реквієм за досягненнями українського мистецтва початку миулого сторіччя. Вона демонструє глядачам і спеціялістам США талант і самобутність українських аванґардистів і допоможе зрозуміти, що вони не росіяни, а українці, чого в Штатах майже не відокремлюють, не знають.

Гості виставки побачать, що не тільки Москва і Петербурґ були осередком нового безпредметного мистецтва XX сторіччя, яке поєднувало форму і колір. У Києві і Харкові ці ідеї розквітли ще 1908 року. А багато засновників цього мистецтва Росії того часу були або українцями, або родом з України".

Підтвердив цю ж думку і Кевин Ненс, кореспондент газети „Chicago Sun Times": „Багато чого американці, мабуть, не можуть зрозуміти – з причин, що ця країна завжди плутала Росію, а потім і Радянський Союз (з Україною) – значення вкладу України в модерні мистецькі рухи початку XX століття. Але навіть швидке ознайомлення з цію виставкою, першою такою в Америці, залишає враження яскравої різномa-

(Закінчення на стор. 23)

Видано поетичні переклади Остапа Тарнавського

В київському видавництві „Пульсари" появилася нова збірка еміґраційного українського поета і критика Остапа Тарнавського під назвою „Поетичні переклади". Вона включає переклади поетичних творів 43 чужоземних поетів – переважно модерних поетів західнього світу – таких, як Т. С. Еліот, Стефан Ґеорге, Райнер Марія Рільке, Eудженіо Монтале, Ярослав Сейферт, Ґіорґос Сеферіс, Роберт Фрост, Чеслав Мілош... Є тут англо-американські, німецькі, французькі, італійські, польські поети, є один еспанець, один чех, один грек; серед авторів є вісім лавреатів Нобелівської премії.

Збірка, що має 179 сторінок, включає всі важливіші поетичні переклади О. Тарнавського – розсипані в еміґраційній періодиці і недруковані досі, знайдені в архіві, – всі, за вийнятком сонетів Шекспіра, які вийшли окремою книжкою ще 1997 року.

„Поетичні переклади" появляються напередодні 90-ліття Остапа Тарнавського, яке припадало б на 3 травня 2007 року. Остап Тарнавський (1917–1992) видав за свого життя на еміґрації п'ять збірок поезій, одну книжку оповідань, дві книжки есеїв та книгу „Брат-братові", історію Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Підготовані до друку ще самим автором „Зібрані вірші" появилися вже після смерти поета в 1992 році, а для відзначення його 80-річчя в 1997 році вийшли окремою книжкою його переклади усіх сонетів Шекспіра. Посмертно також появилися у Львові 1995 року його спогади про воєнні роки п. н. „Літературний Львів, 1939–1944" – вони привернули до себе особливу увагу читачів і дослідників і вийшли також у польському перекладі (в Познані, 2004 року). Згодом в Києві появилися: велика книга зібраних есеїв О. Тарнавського п. н. „Відоме і позавідоме" (1999) і друге поширене видання оповідань п. н. „Крейзі" (2005).

„Поетичні переклади" підготувала до друку Марта Тарнавська, вона також є автором вступної статті і докладних біо-бібліографічних приміток про кожного з включених поетів. Видавництво „Мости" закупило певну кількість примірників для розподілу і продажу цієї книжки в США. Зацікавлені можуть замовити примірник „Поетичних перекладів", надсилаючи 15 дол. на адресу: MOSTY, 6509 Lawnton Ave, Philadelphia, PA 19126-3745.

М. Т.

Другий вінок...

(Закінчення зі стор. 5)

слова та рельєфність письма". Про літературознавця Тамару Гундорову Ґабор каже, що вона намагається стерти з української літератури „стереотипи і шаблони інтерпретації", що її „особливо приваблюють зсуви художнього мислення, зокрема в українських модерністів, та постмодерна література як поліморфний постчорнобильський культурний текст". Есеїстику Оксани Забужко Ґабор вважає цікавою, імпульсивною та полемічною, а белетристичних творів Забужко не характеризує, але подає цікаву інформацію про те, що „Польові дослідження з українського сексу", завдяки авторській „розкрутці" цього твору в засобах масової інформації, мали сім видань в Україні і розійшлись накладом 40 тисяч примірників, доводячи конкурентоспроможність української белетристики на книгарському ринку.

Про Теодозію Зарівну Ґабор пише, що вона „володіє епічним письмом і романним мисленням, тому її проза приваблює передовсім глибиною й маштабністю художнього відтворення світу". Підбираючи для антології есей Марії Зубрицької, Ґабор звертає увагу на те, що цього літературознавця цікавлять особливо теорія „рецептивної естетики, феноменологічної критики, деконструктивізму, які розширюють можливості панорамнішого бачення літературних явищ у ширшому міждисциплінарному контексті". Оповіданням Євгенії Кононенко, на думку Ґабора, притаманні „легкість і розкутість письма, динаміка та внутрішній аристократизм". Проза Марії Матіос, натомість, „тяжіє до традиційного письма, якому притаманні психологічна напруга, сюжетність, драматизм та глибоке проникнення в мовну стихію". Соломію Павличко Ґабор вважає одною з найінтелектуальніших українських жінок XX століття. Його „вражають і дивують новели Любові Пономаренко – „лаконічні, імпресіоністичні" „з небуденною внутрішньою напругою і енерґетикою"... Цих цитат вистачає, щоб зрозуміти, чого шукає і що особливо цінує в українській літературі Василь Ґабор. Ясно, що такому смакунові літератури не будуть до вподоби твори писані в соц-реалістичному або в нацреалістичному стилі, ані примітивна епігонна сентиментальщина.

Твори письменниць – хоч і сучасних, але таких різних і стажем, і світоглядом і стилем – не можуть всі бути на однаково високому рівні. Навіть якщо і добирав їх до антології такий вимогливий редактор, як Василь Ґабор. І не всі читачі реаґуватимуть однозначно на цю добірку. Багато залежить від смаків і уподобань самого читача. На мене найбільше враження зробили не так оповідання, як літературознавчі есеї. Нашій прозі, за винятком творів Емми Андієвської, здається мені, доведеться ще змагатися за місце в історії української літератури, але наша феміністична критика працями таких літературознавців, як Віра Агеєва, Тамара Гундорова, Оксана Забужко, Марія Зубрицька і Соломія Павличко, уже внесла новий свіжий струмінь в українське літературознавство.

Геніяльність...

(Закінчення зі стор. 16)

редники. Не відокремлював природничі й суспільні науки, як це робили матеріялістичні телеологи.

„Наукою, - писав Іван Франко, - можна називати тільки пізнання законів і сил природи, які проявляються всюди і як завгодно". Поняття природи вчений розумів якнайширше, включаючи все, що тільки підлягає під наше пізнання, отже і люди з їхнім поступом, історією, релігіями, і всі ті незліченні світи, що заповнюють простір. „Саме людина, - стверджував Іван Франко, - є тільки одним з незліченних створінь природи… Поза природою нема пізнання, нема істини. І лише природа є тією книгою, яку людина мусить постійно читати, бо тільки з неї може з'явитися безмежна правда".

Ці роздуми Івана Франка можна б продовжити, але й так очевидно, що вони заперечували, по-перше, матеріялістичні догми, згідно з якими природа - щось зовсім інше від суспільства. По-друге, подані вище міркування – це теоретичне підґрунтя, на якому виросла знаменита енергетична теорія економічного розвитку Сергія Подолинського і вчення про ноосферу Володимира Вернадського.

Якщо значущість першої зрозумів ще Ф.Енгельс, про що він писав К.Марксові, то згодом здобуло всесвітнє визнання і вчення про ноосферу Володимира Вернадського. Джерела цих теорій знаходимо в Івана Франка. Органічність розвитку зовнішньої природи і людини він розумів принципово глибше, ніж Ф.Енгельс, який дорікав Сергієві Подолинському за суміщення економічних і фізичних явищ. Насправді теорія Сергія Подолинського узгоджується з поглядами Івана Франка на науку і зовнішній світ.

В умовах сучасної екологічної кризи, пошуків знання і механізмів забезпечення органічного розвитку людини і природи наукознавчі погляди Івана Франка мають гльобальне значення як для науки, так і для практичної діяльности. З наукознавчою методологією Івана Франка тісно пов'язане його трактування діялектичного методу. У праці „Соціялізм і соціял-демократизм" (1897 р.) Іван Франко писав: „Наука, ота велика наука природознавства зі своїми поглядами про еволюцію, трансформізм і моністичний матеріялізм постала і розвинулася по індуктивному методу, і всі великі робітники на полі науки відкидали діялектичний метод, а то й виразно осуджували його… Хто хоч трохи знає історію розвою сучасної науки, мусить знати, що всі великі вчені відкидали діялектичний метод".

Ця цитата свідчить про ставлення Івана Франка до діялектичного методу, в полоні якого досі перебувають економісти – марксистські ортодокси. Та не тільки прихильники матеріялістичної телеології, але й вчені демократичних поглядів не можуть зрозуміти того, про що так чітко висловився вчений-енциклопедист Іван Франко ще в кінці XIX століття.

Сучасні українські економісти часто хизуються тим, що у своїх дослідженнях вони спираються на діялектичний метод, не підозріваючи якою вони виглядають теоретичною дрібнотою, якщо їх порівняти з наукознавчою могутністю Івана Франка. Український вчений зняв з п'єдисталу діялектичний метод, який, до речі, у „Капіталі" К.Маркса зведений до діялектичної метафізики, за вдалим визначенням Михайла Туган-Барановського. Іван Франко все це глибоко розумів, бо вивчав „Капітал" К.Маркса і праці Михайла Туган-Барановського.

Володіючи енциклопедичними знаннями, Іван Франко дотримувався еволюційних поглядів на розвиток природи і суспільства. Він також зазнав світоглядної еволюції, що видно на ставленні до марксистських доктрин та їх методології. Своєрідною вершиною цієї еволюції може бути праця Івана Франка „Що таке поступ?" (1903 р.), в якій мислитель виклав свої погляди на розвиток суспільних систем, зокрема проєктованих за соціял-демократичними взірцями, що робили акцент на ролі держави, яка „мала статися всевладною панею над життям усіх громадян".

Якби запанувала така держава, то „власна воля і власна думка кождого чоловіка мусила би щезнути, занидіти… Виховання зробилось би мертвою духовною муштрою… Люди виростали б і жили би в такій залежности, під таким доглядом держави, про який тепер у найабсолютніших поліційних державах нема мови. Народна держава сталась би величезною народною тюрмою". Володарі й керівники такої держави мали би, на думку Івана Франка, у своїх руках „таку велику власть над життям і долею мільйонів своїх товаришів, якої ніколи не мали найбільші деспоти".

Той, хто читає ці рядки, не може не вважати їх автора пророком. А той, хто засумнівався в їх правдивості, нехай ознайомиться з українськими голодоморами, репресіями і депортаціями тоталітарної доби, протягом якої здійснювала антинародні злочини командно-адміністративна держава. Іван Франко попереджував український та інші народи, арґументовано кажучи, що коли запанує держава, то вона стане всенародною тюрмою, що й сталося. Ще ніколи українців не було стільки знищено, як у часи комуністичного свавілля. Це знищення було своєрідним жертвоприношенням за національне безпам'ятство, від якого так відвертав своїх співвітчизників геніяльний Іван Франко.

Сферою його зацікавлень ставали події, явища, процеси, які, здавалося, відгороджені від літературної творчости письменника, Маю на увазі постійні і ґрунтовні статистичні зацікавлення. Підтвердженням є доповідь Івана Франка у жовтні 1983 року на засіданні „Етнографічно-статистичного кружка". Ця доповідь опублікована під назвою „Статистика яко метода і яко наука". Іван Франко не тільки з'ясував предмет науки, об'єктивне вчення, але й оцінив наукові школи в статистичній науці, порівнявши їх між собою. У цій невеличкій праці автор продемонстрував такі статистичні знання, якими далеко не кожен фаховий статистик володіє нині. До того ж, Іван Франко мав намір видати навіть підручник з аґрарної статистики, сміливо вів дискусії з професорами-статистиками, рецензував їхні підручники.

Обізнаність Івана Франка з теорією і практикою статистики, його власні праці з цієї галузі знання ставлять його на чільне місце серед статистиків-професіоналів. Цей факт не тільки розкриває ще одну грань геніяльности вченого, підтверджує його різнобічність, але й передусім величезну талановитість і працьовитість.

Не будучи статистиком за фахом, Іван Франко вчив своїх ровесників статистичної роботи. Водночас він писав підручник з суспільної економії, що частково виданий під назвою „Розмова про гроші і скарби", переклав з німецької 24-ий розділ „Капіталу" К.Маркса, написав повість „Борислав сміється", „Не пора, не пора москалеві, ляхові служить" і багато чого іншого. Чи потрібно ще аргументів на підтвердження геніяльности Івана Франка?

Іван Франко склав три економічні програми новаторського типу, що свідчить про визнання його авторитету. Третя економічна програма мала, так би мовити, державотворче спрямування. Це була програма національно-демократичної партії, що мала виразно окреслені державницькі засади з акцентом на розвиток національної економіки.

Свого часу Іван Франко висловив знамениту думку про те, що економічні проблеми в умовах державної незалежности будуть в Україні ще складнішими, ніж в колоніяльний період. Ця геніяльна думка досі в Україні не усвідомлена в повному обсязі. Між тим, Іван Франко мав цілковиту рацію, бо в період поневолення економікою править колонізатор. В умовах власної державности складним процесом економічного розвитку доводиться турбуватися самим.

Однією із складових творчої спадщини великого мислителя є обґрунтування української соборности в усіх її вимірах. Іван Франко з позицій цілісности розглядав українську долю і недолю, був противником загумінкового галицького мислення, яке, до речі, розквітає й нині у різних формах. Іван Франко творив і діяв тоді, коли під гаслами вселюдських ідеалів, всесвітнього братства пролетарської солідарности молоді народи-нації мали позбутися національної ідентичности на користь сильних цього світу. Це добре розумів Великий Каменяр, який відверто і чесно заявляв, що все, що йде поза рамки нації – це або фарисейство, або байдужість, або спроба поневолення одної нації в інтересах іншої. Це можна вичитати у знаменитій праці Івана Франка „Поза межами можливого".

Звертаючись до молодих, Великий Каменяр закликав їх бути насамперед українцями, а не русинами, бойками, гуцулами, галичанами і т.д., добре розуміючи, що тільки в соборності українських душ, помислів, дій незалежна Україна можлива, без того про неї не може бути й мови. Крім того, Іван Франко постійно нагадував, що не в Галичині, а на Подніпров'ї – колиска українського народу.

Геніяльність тих чи інших ідей вимірюється часом. Може видатися дивним, але те, що стверджував Іван Франко на початку XX століття, ще актуальнішим стало на початку XXI століття, коли аґресивна гльобалізація готова своїми жорнами розтерти окремі нації і держави. У цих умовах на сторожі Української держави і соборности нації стоїть геніяльна спадщина Івана Франка.

Проголошена в той час ідея, що в єдності наших сил і в праці наших рук – майбутнє українського народу, має увійти у свідомість та діяльність кожного українця, який бажає продовження роду і народу. Це заповіт Івана Франка, який, не зважаючи на цькування, поневіряння, арештування і т.д. ніколи не зраджував своїй Батьківщині – Україні. Його величина за масштабами і геніяльність за змістом творилася в тяжких умовах. Адже Іван Франко не був ні університетським професором, ні співробітником науково-дослідної установи. Він у процесі заробітків на утримання себе і сім'ї творив цінності національного і всесвітнього значення. Ось чому „кожен, - як казав Євген Маланюк, - чувши ім'я Франка, здіймає шапку незалежно від свого місця народження".

Марія Гриневич, князь Нікіта Лобанов-Ростовський, Марта Федорів, Уляна Мазуркевич, д-р Роксоляна Лончина, д-р Василь Лончина, Галина Траверза-Янґ.

(Закінчення зі стор. 19)

нітности в мистецтві... У творах відчувається особлива українськість розкішність".

Така виставка не могла б відбутися без сильної фінансової і організаційної підтримки. Серед спонзорів та організаторів бачимо міських керівників Чикаго, членів Комітету містпобратимів Чикаго-Київ, на чолі з головою Мартою Фаріон. Між спонзорами також були Костянтин Григоришин і Авіолінія „Аеросвіт", Кредитова кооператива „Самопоміч" в Чикаго, телеканал „UA-TV", Фундація „Спадщина", готель „Hyatt" і ряд приватних осіб та підприємств.

Для газети „Свобода" Посол Валерій Кучинський сказав після повернення з Чикаґо : „Передусім, хотів би висловити слова вдячности організаторам виставки творів українських модерністів 1910–1930 рр., яка, по-суті, стала першим заходом такої якости і маштабу, що відбувся на території Сполучених Штатів Америки.

Символічно, що ця видатна для всього мистецького світу подія відбулася саме в Чикаґо – в місті, яке не лише відоме як культурно-мистецька Мекка США, а й також є побратимом столиці України – Києва.

Оглядаючи експозицію – а це понад 70 творів видатних українських модерністів – вкотре переконуєшся у багатстві і самобутності культури українського народу, яка подарувала світові таких геніяльних митців, як Архипенко, Малевич, Пальмов, Ярмілов та інших.

У той же час не можеш не замислитися і над тим, скількома новими видатними іменами і геніяльними творами славилася б Україна, якби не той нищівний удар, якого було завдано розвиткові її культури в добу радянського тоталітаризму.

Тому сьогодні з особливою вдячністю хотів би згадати сотень українців, котрі, ризикуючи власним життям, в роки сталінізму врятували для прийдешніх поколінь ці неперевершені шедеври. Приємно, що нині завдяки зусиллям української держави, діяспори та громадськости вони відкриваються до уваги широкого світового загалу. Сподіваюся, що проведення цієї виставки у листопаді цього року в Ню-Йорку з успіхом долучиться до згаданої вкрай важливої справи".

Марта Фаріон

Конґрес США насолоджується стравами України"

Конґресмен Вільям Томас (Респ. – Каліфорнія) з Юлією Гудим'як та Наталкою Караман на „Смакуй, Америко-2006"

ВАШІНҐТОН. – Коаліція за безпеку та демократію в Україні разом з Посольством України організували „Український стіл" під час події „Смакуй, Америко-2006" на Капітолійському пагорбі – 27 липня 2006 р. Численні члени Конґресу та їх родини насолоджувалися вишуканою традиційною українською їжею та одночасно дізнавалися про українську історію та культуру.

„Смакуй, Америко" вже протягом 15 років є прийняттям для конґресменів напередодні перерви у праці Конґресу США. Темою цьогорічної події було „E. Pluribus Unum" („З багатьох – один"). Окрім України, були представлені такі країни, як Ірляндія, Еспанія, Італія, Китай, Німеччина, Польща, Росія, Японія, а також Організація Американських держав.

Серед членів Коаліції за безпеку та демократію в Україні, котрі допомагали в організації події, слід відзначати „СіґмаБлейзер", Україно-американську ділову раду, Українську Американську Координаційну Раду, Українську федерацію Америки, Союз Українок Америки, Інк. та Фундацію Україна–США.

Коаліція за безпеку та демократію в Україні є наступницею Коаліції скасування поправки Джексона-Веніка і серед пріоритетних завдань має розвиток партнерства між Конґресом США та Верховною Радою України, підтримку інтеґрації України до евро-атлантичного співтовариства, підтримку ринкової реформи та демократичного розвитку в Україні, а також заохочення енерґетичної ефективності.

За подальшою інформацією, будь-ласка, звертайтеся до Марти Мацелюх за електронною адресою martam@usukraine.org або за телефоном (202) 223-2228.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“, липень 2006 р.

100 дол.	Бреславець Галина	Роквіл, Мд.
55	Білоус Лідія і Орест	Оспрей, Фла.
	Павлів Ірина	Монтреал, Кве. Канада
50	Болонка Василь	Бутлин, Па.
45	Сосюк Михайло	Курітіба, Бразилія
40	Стебельська Лідія	Йонкерс, Н.Й.
35	Ловага М.	Ватерфілд, Кон.
25	Голик Володимир	Торонто, Онт. Канада
	Марченко Михайло	Трентон, Н.Дж.
	Никифорук Василь	Джонсон Сіті, Н.Й.
	Помірський Богдан	Норт Порт, Фла.
	Процик Роман	Гантінгдон, Па.
	Шабунько Богдан	Розленд, Н.Дж.
23	Добровольський Стефан	Монтреал, Кве. Канада
21	Напонечний Михайло	Парма, Огайо
20	Благий Мирон	Спрінг Валей, Н.Й.
	Каліновський Олександер	Фредеріксбург, Ва.
	Лесків Олександер	Ист Гановер, Н.Дж.
	Модюк С.	Палос Парк, Ил.
	Мосійчук Асколд	Клірвотер, Фла.
	Пилипів Петро	Твін Лейкс, Віск.
	Руда Пелагія	Рідвуд, Н.Дж.
16	Михайлишин В.	Аллентаун, Па.
15	Голда Богдан	Лінден, Н.Дж.
	Кульчицька Марія	Вудбрідж, Кон.
	Ліщинський Йосиф	Ютика, Н.Й.
	Лонтина Ореста	Ралей, Н.Кар.
	Троян Мирослав	Ватертаун, Кон.
	Завадівська Анна	Парма, Огайо
10	Кульчицька Марія	Вудбрідж, Кон.
	Роман Антоній	Рінон, Невада
	Зайців Лариса	Ворен, Миш.
	Богдан Микола	Флосмур, Ил.
	Дацик Анна	Стейтен Айленд, Н.Й.
	Давид Григорій	Філядельфія, Па.
	Дебрян Людмила	Голивуд, Фла.
	Древницький В.	Джонсон Сіті, Н.Й.
	Фещ Михайло	Тусон, Аріз.
	Фішер-Слиж Марія	Торонто, Онт. Канада
	Гайдук Леся	Карстенсон, Н.Й.
	Гриник Ореста	Голивуд, Фла.
	Гаврилюк Роман	Котерія, Н.Й.
	Якубовська Маріяна	Бафало, Н.Й.
	Коліщинський Григорій	Чикаго, Ил.
	Копанниця Макар	Трентон, Н.Дж.
	Ковальчук Лідія	Ню Говп, Па.
	Кушнір Мирослав	Філядельфія, Па.
	Онуфрейко Мар'ян	Дженкінтавн, Па.
	Процик Ольга	Трой, Миш.
	Тиха Степанія	Монро тап. Н.Дж.
	Вацик Ярослав	Джерзі Сіті, Н.Дж.
	Вигінний Петро	Чикаго, Ил.
5	Данчук Андрій	Лівінгстон, Н.Дж.
	Лабінський Павло	Черрі Гіл, Н.Дж.
	Лозинський Михайло	Савт Бостон, Мас.
	Петрунів Іван	Трой, Миш.
	Шалокич Надія	Ню-Йорк, Н.Й.
	Бережницька Оксана	Бафало, Н.Й.
	Букас Михайло	Філядельфія, Па.
	Харків Олександер	Філядельфія, Па.
	Чорній Ігор	Палатайн, Ил.
	Дівні Ала	Мідл Віледж, Н.Й.
	Дурбак Христина	Мавнтенсайд, Н.Дж.
	Дурмалець Роман	Парма, Огайо
	Фурман Петро	Натлі, Н.Дж.
	Яременко Ігор	Фавнтен Валлі, Каліф.
	Яременко Андрій	Кліфтон, Н.Дж.
	Юрчинський Омелян	Рочестер, Н.Й.
	Юськів Юрій	Чикаго, Ил.
	Каніяць Юрій	Саввінгтон, Кон.
	Кащуба Марія	Ґлен Спей, Н.Й.
	Кобаса Олександер	Вілімстаун, Н.Дж.
	Кутер Василь	Ист Стровдсбург, Па.
	Куцин Ярослав	Шелтон, Кон.
	Лозинський Михайло	Савт Бостон, Мас.
	Мацьків Іванна	Піскатавей, Н.Дж.
	Мізюнг Наталія	Лівонія, Миш.
	Микулин Ореста	Мінеаполіс, Мін.
	Нагайовець Михайло	Торонто, Онт. Канада
	Пастушок Михайлина	Філядельфія, Па.
	Павлів Сергій	Лейквуд, Н.Дж.
	Романо Степан	Оборн, Н.Й.
	Рошко Степан	Філядельфія, Па.
	Саранчин Євген	Філядельфія, Па.
	Сенечко Лев	Чикаго, Ил.
	Шалокич Надія	Ню-Йорк, Н.Й.
	Станко Іван	Вест Роксбурі, Мас.
	Щендрик Олександер	Роккі Гіл, Кон.
	Винничин Віра і Остап	Йонкерс, Н.Й.
	Хоменко Микола	Кіровоградська обл. Україна
	Залиба Ірина	Мінеаполіс, Мін.
1	Зінченко Іван	Норт Роялтон, Огайо
	Джонсон Ольга	Фармінгтон, Кон.
	Смолій Марія	Ню Гартфорд, Н.Й.
	Разом	

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи“ – найстаршої української газети в світі.

Іван Франко...

(Закінчення зі стор. 17)

держави – закону про охорону держави, її мови, культри, тоді, коли він заслабий здійснити національну ідею. А вона, – акцентує згідно з Франком Павличко, – завжди виступає на тлі нашої національної трагедії. Наш національний ідеал, за Франком, має осягатися всіма змислами нашої історії, а наша держава нам потрібна насамперед задля того, щоб зберегти й розвивати свою мовну й духовну самостійність як найголовнішу ознаку гідности саме в загальному розумінні.

Одночасно наш національний ідеал Франко пов'язує з нашою мабутністю, з добрими часами, коли станемо впорівень з вільними народами.

Роздумуючи над значенням франкового „Мойсея” для сучасної України, Павличко констатує, що „смисл невмирущости нації полягає в її духовному розвитку, в її культурних надбаннях, що мають світове значення. Нація може бути державною і матеріяльно багатою, але якщо, крім нафти, зброї та речей, комфортного побуту, не має чим ділитися з іншими народами, то стає маломпомітною, навіть ворожою для світу”. Бути „всього людства багаттям”, захисним тереном для деревнародів – ця, проголошена біблійним пророком заповідь для Ізраїля, стосується й України. Про це писав, цього жадав од нашого народу, – закінчує Павличко, – наш єдиний і вічний Мойсей – Іван Франко”.

У цих словах – запрограмований у „Мойсеї” І. Франка другий заповіт українському народу. Щоб його донести до кожної української людини, треба до 150-их роковин народження І. Франка видати його „Мойсея” масовим тиражем, бо звернення Франка в його Пролозі – „Народе мій”... – адресоване всьому українському народу.

Братислава, Словаччина

КАЛЕНДАР ПОДІЙ 2006р.

Кожного понеділка від 26 червня до 28 серпня 2006 р. „Steak Night Theme Night“ при музиці „Soyuzivka House“

Кожної середи від 28 червня до 30 серпня 2006 р. „Hutsul Night Theme Night“ при музиці „Soyuzivka House“

6 – 19 СЕРПНЯ – Український танцювальний табір. Сесія 2.

12 СЕРПНЯ – Вибір „Міс Союзівки“. Забава, грає оркестра „Темпо“.

13 СЕРПНЯ – Музичний концерт, спонзорований Відділом Союзу Українок.

18 СЕРПНЯ – Виступи „Pete & Vlod – unplugged“ у „Tiki Bar“, год. 10-та веч.

19 СЕРПНЯ – Концерт учасників танцювального табору. Сесія 2. Забава, грає оркестра „Фата Моргана“.

26 СЕРПНЯ – Забава, оркестра „Відлуння“. Прийняття з нагоди хрестин.

Вікенд з нагоди ДНЯ ПРАЦІ.

1 ВЕРЕСНЯ – „Tiki Bar“ – забава – оркестра „ЗАГРАВА“, год. 10-та веч.

2 ВЕРЕСНЯ – Пополудневі виступи оркестри „ГРІМ“. Виступи шкільної танцювальної групи „ЯВІР“, год. 8-ма веч. Забава, оркестри „ЛУНА“ і „ЗАГРАВА“, год. 10-та веч.

3 ВЕРЕСНЯ – Виступи шкільної танцювальної групи „ЯВІР“, год. 1-ша по пол. Забава, оркестра „ЗАГРАВА“, год. 10-та веч.

9 ВЕРЕСНЯ – Весілля.

11 – 14 ВЕРЕСНЯ – Зустріч з нагоди 60-ліття гімназій в таборах Карсфельд, Регензбург і Берхтесгаден.

12 – 15 ВЕРЕСНЯ – 60-ліття гімназії в Ляндсгуті, Баварія.

15 – 17 ВЕРЕСНЯ – Річні наради Головного Уряду УНС

16 – 18 ВЕРЕСНЯ – З'їзд колишніх студентів шкіл Міттенвальду.

20 ВЕРЕСНЯ – 1 ЖОВТНЯ – Grace Church Women's Retreat.

23 ВЕРЕСНЯ – Весілля.

29 – 30 ВЕРЕСНЯ – Річні збори Пластового куреня „Спартанки“.

29 ВЕРЕСНЯ – 1 ЖОВТНЯ – КЛК, Загальні збори – бенкет.

7 ЖОВТНЯ – Весілля.

8 ЖОВТНЯ – Прийняття з нагоди 90-их уродин.

13 – 15 ЖОВТНЯ – Річні збори та святкування 80-ліття Пластового куреня „Ті, що греблі рвуть“. Секретарські курси УНС.

14 ЖОВТНЯ – Road Rally.

15 ЖОВТНЯ – Прийняття з нагоди хрестин.

21 ЖОВТНЯ – Весілля.

27 – 29 ЖОВТНЯ – Костюмова парада і забава з нагоди „Halloween Weekend“.

3 – 5 ЛИСТОПАДА – Grace Church Couple's Retreat.

4 ЛИСТОПАДА – Весілля.

10 – 12 ЛИСТОПАДА – Пластова Орликіада.

22 – 26 ЛИСТОПАДА – Родинний з'їзд.

24 ЛИСТОПАДА – День Подяки.

Відбуваються курси танців школи ім. Роми Прийми Богачевської

Як кожного літа, так і цим разом на „Верховині" відбуваються курси українських танців школи ім. Роми Прийми-Богачевської, які проходять з великим успіхом вже від 1974 року. Після смерти нашої піонерки танцю Роми Богачевської, провід курсів перебрала її дочка Аня Богачевська-Лонкевич та веде їх з успіхом кожного літа. Допомагають їй у тому ділі мистецький директор Андрій Цибик та помічниця Христина Їжак і, зазвичай, хореограф Орлляндо Паґан, які цього року продовжують добру традицію цих курсів.

Тим разом у курсах брало участь 49 молодих звеличників танцю – 26 хлопців та 23 дівчат у віці від 15 років до 36. Учасники прибули з таких віддалених осередків, як Чикаго і Канада, та, розуміється, зі штатів Ню-Йорк, Ню-Джерзі, Конектикат та Пенсильванії. Танцювальне знання учасників курсів хиталося від вишколених професійних танцювальників, як зі школи Стефана Цялки, членів Балетної школи у Сакраменто, як також молодих професіоналів, як інженер Лев Івашко, який виступав у відомій телевізійній програмі „Отже, ви думаєте, що умієте танцювати", чи старшина ньюйоркської поліції Маркіян Копистянський, який раніше належав до танцювальної групи балету Атланти. Незалежно, однак, від їхнього вишколу, вони усі мусять опанувати танцювальну програму, яка є частиною фестивалю „Верховини".

Цьогорічну програму виповнюють традиційні „Привіт" і „Гопак" Роми Богачевської-Прийми, циганський танець і „гулянка" (чоловічий танок, – в опрацюванні Андрія Цибика, „Ніякої праці – тільки „гуляння" веселий танок Орлянда Паґана, „Літний вечір" Христини Їжак. Учасники курсів покажуть свої вмілості в „Гуцулці" – хореографічному творі Роми Прийми-Богачевської.

Курси відбуваються за підтримкою Танцювальної фундації Роми Богачевської, яка має за завдання вишколювати нові покоління танцювальників. З цієї причини фундація видає також стипендії для цих учасників, що бажають навчатися танцю. Цього року стипендії одержали Софія Панич, Юрій Добрянський і Лев Івашко.

Фундація влаштовує також табори для дітей, школи танцю в Ню-Йорку та околицях Ню-Джерзі і піклується школами танцю „Сизокрилих". Тепер відбулися два табори для дітей від 8-го до 16-го року життя на теренах „Союзівки".

Ці табори дають підставове знання балету та українських танців, як також відповідні розривкові зайняття. На закінчення кожного курсу є попис набутого знання. Цього року табори представляли казку-танець „Шість дочок танцю", в днях 5 серпня, а відтак ще раз 19 серпня.

Вибір...

(Закінчення зі стор. 5)

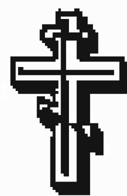
тивна, а вони будуть служити не народові, не державі, а задоволенню своїх хворобливих амбіцій.

Тому сталося, те що сталося, що мусило статися. У Президента не було іншого ані виходу ані вибору. Запропонований ним Універсал став клясичним зразком і прикладом, як треба і як можна домовитися, як можна узгодити зовсім протилежні принципи і погляди, щоб забезпечити у державі спокій і злагоду, знайти розв'язку для дуже складних питань курсу держави, европейської інтеграції, української мови, співпраці з НАТО.

У своєму виступі у Верховній Раді Віктор Ющенко заявив перед мільйонами людей про потребу об'єднання лівого і правого берегів Дніпра. Приємно (але не завжди переконливо) звучали слова представників реґіоналів у Верховній Раді, що у нас є „два Віктори, але Україна одна і неподільна".

Президент зробив першу і вагому спробу. Ніхто не може гарантувати, що його вибір справді спрацює. Може скластися по різному, можуть вигринути нові непередбачувані проблеми. Незважаючи на хвилю виступів проти нього, рішення і вибір Президента у цей складний час і у цій складній ситуації, залишиться в історії як зважене і найбільш відповідальне рішення перед народом і державою.

Хочеться вірити і надіятися, що для всіх національно-демократичних сил, які виявилися неспроможні і нездатні опанувати ситуацію, взяти владу у свої руки і керувати державою, – це буде добра і повчальна лекція. До наступних виборів не так вже далеко.

„А щодень на одно сонце меншає,
А щодень на одну зірку більшає..."

Ірина Калинець

Ділимось з пластовою громадою сумною вісткою,
що 7 серпня 2006 року відійшла на Вічну Ватру

пл. сен. дов.

НАДІЯ СВІТЛИЧНА

членка нашого куреня, нагороджена пластовим
орденом „Вічного Вогню в Золоті".

Дорогій Родині складаємо наше співчуття.

Пластовий курінь „ВЕРХОВИНКИ"

З глибоким сумом і повагою
повідомляємо українську громаду,
що 7 серпня 2006 року відійшла у вічність

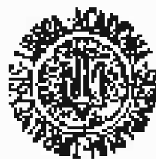
св. п.

НАДІЯ СВІТЛИЧНА

Визначний борець за визволення України
зі совєтської тиранії.

Родині та друзям складаємо щирі співчуття.

Президія Середовища УГВ

З глибоким сумом сповіщаємо,
що 7 серпня 2006 р. з волі Всевишнього
на 70-му році життя відійшла
у вічність

св. п.

НАДІЯ ОЛЕКСІЄВНА СВІТЛИЧНА

відома правозахисниця, політв'язень, журналістка,
Лавреатка Шевченківської премії 1994 р., дійсний
член УВАН у США.

Пам'ять про Неї житиме у наших серцях.

Родині і друзям-шестидесятникам
висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА УВАН у США

Вночі з 7 на 8 серпня після тяжкої хвороби відійшла у засвіти

НАДІЯ СВІТЛИЧНА

(1936 – 2006)

правозахисниця, політв'язень, редактор радіо „Свобода",
громадська діячка.

У цей тяжкий момент без найдорожчої для нас Людини найсильнішим є те почуття, що існує у свідомості і не висловлюється.

Відійшла від нас людина, яка повсякчас живила нашу родинну лямпаду віри, любови й добра.

Нехай спочиває з миром Твоя душа,
люба ДРУЖИНО, МАМО, БАБУСЮ.

ПАВЛО СТОКОТЕЛЬНИЙ, *чоловік*
ЯРЕМА СВІТЛИЧНИЙ, *син*
ІВАН СТОКОТЕЛЬНИЙ, *син з дружиною КРИСТИН*
ВЕЛЕС СВІТЛИЧНИЙ, *внук*

Прощання з Надією Світличною відбудеться в церкві св. Андрія Первозванного у С. Бавнд Бруку 12 серпня, в суботу, від 4 до 7 год. по пол.
ПАНАХИДА – о 7 год. вечора.
Похорон – на Байковому цвинтарі у Києві.

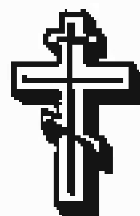
Замість квітів на могилу бажаючі можуть висилати пожертви на розвиток Музею Шістдесятництва, ініціатором якого була Надія Світлична.

Чеки просимо виписувати на Українську Вільну Академію Наук у США з позначкою „Фонд Надії Світличної" на адресу: Ukrainian Academy of Arts and Sciences, 206 West 100th Street, New York, NY 10025.

Працівники редакції тижневика УНСоюзу „Свобода"
глибоко сумують з приводу передчасної смерти
відомої правозахисниці і громадської діячки,
лавреата нагороди ім. Т. Шевченка

Надії Світличної

і висловлюють співчуття родині Покійної

З ПРИВОДУ
ВІДХОДУ В ЖИТТЯ ВІЧНЕ

св. п.

НАДІЙКИ СВІТЛИЧНОЇ

активістки правозахисного руху,
нагородженої державною премією Тараса Шевченка,
бувшого редактора і довголітнього члена редакційної
колегії журналу Об'єднання УПС „Віри"

висловлюємо глибокі співчуття

чоловікові – ПАВЛОВІ СТОКОТЕЛЬНОМУ
синам – ЯРЕМІ із сином ВЕЛЕСОМ
– ІВАСЕВІ із дружиною КРИСТИНОЮ
дальшій родині та всій українській громаді.

Вічна їй пам'ять!

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ

У світлу пам'ять Анни Стахів

11 квітня цього року в Торонто, Канада, відійшла у Божу вічність, на 89 році трудолюбного і складного еміґраційного життя, св. п. Анна Стахів, з дому Дерев'янко.

Невблаганна смерть вирвала її з proріджених рядів української діяспори і активної громади в Торонто, у якій покійна Анна була активним членом, зокрема у прицерковному житті, Товаристві „Гуцульщина", в організаціях допомоги дітям-сиротам і хворим в Україні.

Покійна Анна була людиною непересічних моральних вартостей, любила свою Церкву, цікавилась усіма проблемами, пов'язаними з розвитком і укріпленням незалежної України, переживала невдачі, розпори і антиукраїнську активність Москви та її прихвоснів в Україні. Не дивно, вона була дочкою вічно зеленого Прикарпаття, християнського краю, де переплітались чудові християнські доісторичні та сучасні обряди, на прикладах яких виростали цілі покоління патріотів.

Анна Стахів була вірною дружиною сьогодні вже покійного мужа Володимира, матір'ю великої родини Стахових – чотирьох дітей – Данила, Ярослава, Людослави і Ірини, бабцею 12 внуків і одного правнука, берегинею родинного життя, українських народних та релігійних традицій.

Св. п. Анна непохитно вірила у майбутнє України, перемогу християнських і національних ідеалів і свободу для українського народу. Тому з великим одушевленням сприйняла відновлення Незалежности України в 1991 році і від того часу її зацікавленість подіями в Україні значно збільшились. Покійна передплачувала багато центральних газет, а як закрадався сумнів, набирала число телефону свого свата, тобто автора цього допису, шукаючи відповіді на більш складні питання. І такою Анна Стахів була завжди.

Св. п. Анна Стахів народилася 17 травня 1917 року в с. Заріччя-Солотвино на Станіславівщині. Однак, доля не була ласкава до молодої родини Анни і Володимира Стахових. З другим приходом в Україну московських окупантів, які приносили терор, масові вбивства, нерівну боротьбу ОУН-УПА з совєтськими злочинцями, подружжя покинуло Україну. Спочатку переїхали до Славаччини. Силою обставин і з допомогою добрих і впливових людей родина Стахових несподівано залишилася у Словаччині аж 25 років.

Значно пізніше, за допомогою молодшої сестри Анни, Стефанії Чорної, родина Стахових поодинці почала переїжджати до США. Але все одно, навіть серед невідрадних обставин, їхні

Св. п. Анна Стахів

діти здобули – одні на Словаччині, інші в США, вищу освіту, і це також треба у великій мірі завдячувати св. п. Анні Стахів. Після виходу на пенсію Анна і Володимир Стахови переїхали до Канади, де жили їхні дочки д-р Людослава Капала – в Торонто, і Ірина Калужна – в Монреалі.

Відвідуючи Україну, в тому числі Івано-Франківщину, св. п. Анна ще більше стала непохитною у вірі і впевненості щодо українського народу. Рідна земля додавала її духовної й фізичної сили до життя. Але важка хвороба і закон природи, якому ми всі підлягаємо, зламали її фізичні сили і вона заснула вічним сном у Бозі.

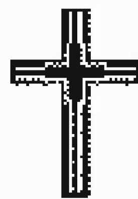
Похорони св. п. Анни Стахів відбулися в Торонто, спершу у похоронному заведенні „Кардинала". Панахиду служив о. Ігор Панчишин, а в церкві Святої Покрови заупокійну Службу Божу і Панахиду відправляв о. Іван Дирів, який з жалем прощав свою вірну парафіянку глибокодумними і щирими словами, кажучи, що по втраті вірної Богу людини залишається глибока рана в серцях рідних і приятелів – церковної родини і громади. Отець І. Дирів відпровадив Анну Стахів на вічний спочинок на цвинтарі св. Володимира в Оквіл.

Під час тризни, якою проводив д-р Е. Калужний, прощались з Покійною син Данило, Мирослава Левенець-Стахів, невістка, внук д-р Богдан Калюжний, внука д-р Маріянна Капала, приятелька Оксана Гайдук та інші.

Спи спокійно, дорога мамо, бабцю і свахо. Хай Всевишній прийме тебе у своє Царство.

Вічна їй пам'ять!

Володимир Левенець

З великим болем ділимося сумною вісткою, що 31 липня 2006 р. по довгій і важкій хворобі відійшла у вічність

св. п.

ГАЛИНА ПАЧОВСЬКА

нар. 29 січня 1925 р. в Хотимирі на Україні.

У глибокому смутку залишилися:

діти – д-р ОРЕСТ РИВАК і дружина
– д-р ПАТРИЦІЯ СВІН І РИВАК
– д-р права ВОЛОДИМИР РИВАК
– д-р ДАРІЯ ПАЧОВСЬКА ВОНГ і муж
– д-р ЕРНЕСТ ВОНГ
внуки – СТЕФАНІЯ РИВАК, АНДРІЙ РИВАК
– НАТАЛІЯ ВОНГ, СОФІЯ ВОНГ
сестрінок – д-р РОМАН КЛОДНИЦЬКИЙ і дружина ДОРОТЕЯ КЛОДНИЦЬКА з дітьми ХРИСТИНОЮ, КАТЕРИНОЮ, КОНСТАНТИНОЮ, ТАМАРОЮ, АНДРЕЄЮ з родинами
– РОМАН КЛОДНИЦЬКИЙ і ДАРІЯ ЛУТІЄ, діти покійного ЗЕНОНА КЛОДНИЦЬКОГО
сестрінки – д-р МАРІЯ ЛІДІЯ КЛОДНИЦЬКА і муж д-р ЮРІЙ ПРОЦИК з дітьми КАЛИНОЮ, ДАНИЛОМ, СТЕФАНІЄЮ з родинами
– ХРИСТИНА КВАСНЕВСЬКА з донькою УРШУЛЕЮ
братаниця – ХРИСТИНА ПОНА ДЕ ОЛІВЕР з родиною
родина – родина СОХНЯКІВ в Україні та дальша родина в Україні, Польщі, Аргентині і Австралії.

Вічна їй пам'ять!

ПАНАХИДА була відправлена в п'ятницю, 4 серпня в похоронному заведенні Музики в Чикаго, Іл.

ПОХОРОННА ВІДПРАВА відбулася в суботу, 5 серпня в українському соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаго, Іл.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ

повідомляє своїх членів та громаду, що 3 серпня 2006 р. відійшла у вічність

св. п.

МАРІЯ ДАРІЯ ГАРАСИМОВИЧ ГОНЧАРЕНКО

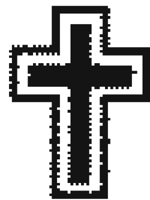
довголітня членкиня УІА, колишня членкиня нашої Ради Директорів і Головний Секретар.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться 12 серпня 2006 р. в Українській Католицькій Церкві у Філядельфії, а опісля на цвинтарі Fox Chase у Пенсильванії.

Вічна їй пам'ять!

Висловлюємо щирі співчуття її шановному чоловікові ЮРІЄВІ та родині.

УПРАВА УІА

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 3 серпня 2006 р. на 84-му році життя відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

св. п.

ВОЛОДИМИР ВАЛЬЧУК

В глибокому смутку залишилися:

дружина – КАТЕРИНА
сини – ЮРІЙ з дружиною ЛЮБОЮ
– ОРЕСТ з дружиною ХРИСТЕЮ
внуки – НАТАЛЯ, ДАНИЛКО, ЮЛІЯННА і КАТРУСЯ
сестра – ОЛЬГА КИБЮК в Україні
сестрінок – РОМАН МАЗЯК з дружиною УЛЯНОЮ і дітьми
кузин – ІВАН ЛУЧЕЧКО з дружиною ЯРОСЛАВОЮ і дітьми
свати – ФЕДІР і МАРІЯ ПЕТРИКИ
та ближча і дальша родина в діяспорі і Україні.

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 6 серпня в похоронному заведенні Н. В. Humiston Funeral Home в Кергонксоні, Н.Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві Пресвятої Тройці в Кергонксоні, Н.Й., а опісля на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому пам'ять!

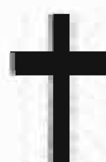
ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Висилаючи посмертні оголошення, просимо подавати числа своїх телефонів.

Оголошення можуть бути оплачені кредитовими картками: VISA, MASTER CARD або AMERICAN EXPRESS

Братство Охорони Воєнних Могил Броди-Лев
Ню-Йорк

Ділимося сумною вісткою
з побратимами
та українською громадою, що
дня 8 липня 2006 р. відійшов у вічність
наш Побратим
та довголітній голова Братства „Броди-Лев"

др. РОМАН ДРАЖНЬОВСЬКИЙ

кол. старшина 1. Української Дивізії УНА

нар. 13 серпня 1922 р. в Чорткові, Зах. Україна.

Похорон відбувся з церкви св. Андрія в Чікаго.

Вельмишановній дружині Керел Джін,
донькам Олександрі і Ірині
та всій родині

найсердечніші співчуття складає

Управа і членство Братства „Броди-Лев".

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1. УД УНА
СТАНИЦЯ НЮ-ЙОРК

ділиться з побратимами
і нашими друзями
сумною вісткою,

що дня 8, липня 2006 р.
відійшов у вічність дорогий нам Побратим

бл. п.

др. РОМАН ДРАЖНЬОВСЬКИЙ

старшина Дивізії, активний член Станиці та Управи
нар. 13 серпня 1922 р. в Чорткові, Зах. Україна.
Похорон відбувся з церкви св. Андрія в Чікаго.

Пам'ять про цього чесного вояка 1. Української Дивізії УНА,
нашого незабутнього побратима,
прикладного та дуже активного громадянина української
громади буде з нами назавжди.

Вельмишановній дружині пані Керел Джін,
донькам Олександрі і Ірині
та всій родині

висловлює щирі співчуття
членство і Управа Станиці Ню-Йорк.

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
ділиться сумною вісткою із своїми членами та українською громадою,
що з волі Всевишнього по довгій недузі відійшла від нас
у вічність у четвер, 3 серпня 2006 р.

св. п.

магістер

МАРІЯ ДАРІЯ ГОНЧАРЕНКО

з дому ГАРАСИМОВИЧ

довголітня членка та колишня голова ТУІА – Ню-Йорк.

ПАНАХИДИ відбулися:
В четвер, 10 серпня 2006 р., о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Lakeview Memorial Chapel, 371 Lakeview Ave., Clifton, N.J. Tel.: (973) 772-1881.
В п'ятницю, 11 серпня 2006 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Fletcher-Nasevich Funeral Home, 9629 Bustleton Ave., North Philadelphia, PA. Tel.: (215) 329-1844.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 12 серпня 2006 р. у погребника о год. 9:30 ранку, а в церкві Благовіщення Пресвятої Діви Марії при 1206 Valley Rd. Melrose Park, PA, 19027 о год. 10:30 ранку. Опісля поховання на Foxchase цвинтарі.

Цією дорогою висловлюємо глибоке співчуття
Інж. Юрієві Гончаренкові та Родині

Вічна її пам'ять!

УПРАВА ТУІА

Бажаючи вшанувати пам'ять Покійної замість квітів на її могилу родина просить складати пожертви на Український Католицький Університет у Львові через Ukrainian Catholic Educational Foundation, 2247 West Chicago Ave., Chicago, IL 60622.

У глибокому смутку повідомляю родину, друзів і громаду, що
3 серпня 2006 р. по важкій недузі упокоїлась в Бозі заосмотрена
Найсвятішими Тайнами моя найдорожча ДРУЖИНА

св. п.

мгр. МАРІЯ ДАРІЯ ГОНЧАРЕНКО

з ГАРАСИМОВИЧІВ

народжена в 1939 р. у Кривчі, Західня Україна.

ПАРАСТАСИ:
Кліфтон, Н. Дж. – в четвер, 10 серпня о годині 7-ій вечора в похоронному заведенні Lakeview Memorial Chapel, 371 Lakeview Ave., Clifton. Відвідини від год. 5 - 8 вечора
Філядельфія, Па. – в п'ятницю, 11 серпня, о годині 7-ій вечора в похоронному заведенні Fletcher – Nasewych Funeral Home. 9629 Bustleton Ave., Philadelphia. Відвідини від год. 5 - 8 вечора
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 12 серпня о год. 9:30 ранку в похоронному заведенні Fletcher – Nasewych Funeral Home, а опісля в церкві Благовіщення Пресвятої Діви Марії о год. 10:30 ранку, 1206 Valley Rd., Melrose Park PA. Поховання тлінних останків на цвинтарі Факс-Чейсі.

У глибокому смутку залишені:

муж	– ЮРІЙ ГОНЧАРЕНКО
брат	– ОРЕСТ ГАРАСИМОВИЧ з дружиною
братова	– РОСЯ ГАРАСИМОВИЧ з дітьми МАРКОМ, АРЕТОЮ ДОЙЛ з мужем і дітьми БОГДАНЧИКОМ і АДРІЯНОЮ
вуйко	– ВОЛОДИМИР ГНАТКІВСЬКИЙ з родиною
племінниця	– ЗОРІЯННА ГАРАДЖ з дітьми АРЕТОЮ і ЗІНОЮ
племінник	– НЕСТОР СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ

родина в Америці та Україні.

Вічна їй пам'ять!

Бажаючи вшанувати пам'ять Покійної замість квітів на могилу родина просить складати пожертви на Український Католицький Університет у Львові через Ukrainian Catholic Educational Foundation, 2247 West Chicago Ave., Chicago, IL 60622.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

РЕКЛЯМА – ЦЕ КЛЮЧ ДО УСПІХУ!

ВІДДІЛ ОГОЛОШЕНЬ І РЕКЛЯМИ

Tel.: **(973) 292-9800 дод. 3040**
Fax: **(973) 644-9510** • **E-mail: svoboda@att.net**
Поштою: **Svoboda, 2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054**

ADVERTISING DEPARTMENT